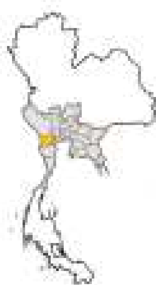
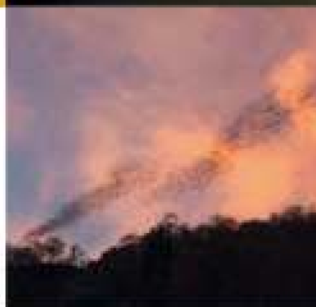

ทรัพยากรการท่องเที่ยวไทย
ชุดภาคกลางและ
ภาคตะวันออก

ราชบุรี
Ratchaburi

ทรัพยากร
การท่องเที่ยวไทย
ชุดภาคกลางและ
ภาคตะวันออก

ราชบุรี

ดวงตราประจำจังหวัดราชบุรี :

รูปเครื่องราชกกุธภัณฑ์ของพระมหากษัตริย์ ๒ สิ่งคือ พระแสงขรรค์ชัยศรี ประดิษฐานอยู่บนบันไดแก้ว และฉลองพระบาทคู่ประดิษฐานอยู่บนพานทอง หมายถึง เครื่องแสดงถึงความเป็นพระเจ้า-แผ่นดิน

ดอกไม้ประจำจังหวัด :

ดอกกัลปพฤกษ์

ชื่อสามัญ : Wishing Tree, Pink Shower

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cassia bakeriana*

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด :

โมกมัน

ชื่อสามัญ : Ivory, Darabela

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Wrightia tomentosa* Roem.& Schult.

คำขวัญประจำจังหวัด :

คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่ง เมืองโอ่งมังกร วัดขนอนหนังใหญ่ ตื่นใจถ้ำงาม ตลาดน้ำดำเนิน เพลินค้างคาวร้อยล้าน ย่านยี่สกปลาดี

คำนำ

เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๔ อันเป็นโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเห็นว่าน่าจะจัดทำหนังสือทรัพยากรการท่องเที่ยวไทย อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสอันสำคัญยิ่งนี้

อนึ่งในโอกาส ๕๐ ปี แห่งการสถาปนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเมื่อ พ.ศ.๒๕๕๓ นับเป็นช่วงอันดีที่จะมีการรวบรวมสรรพความรู้ที่เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทยอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานข้อมูลต่อการพัฒนาศักยภาพการตลาดท่องเที่ยวไทย การจัดทำหนังสือทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยจึงเกิดขึ้นจากสองแนวคิดนี้

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทยนั้นแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เช่น หาดทราย ชายทะเล เกาะแก่ง ป่า เขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน ทะเลสาบ รวมถึงสิ่งที่ถือกำเนิดขึ้นร่วมกาลสมัยกับประวัติศาสตร์ธรรมชาติ เช่น ซากดึกดำบรรพ์ เป็นต้น ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและศาสนา รวมถึงพิพิธภัณฑสถาน ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เช่น งานเทศกาล ประเพณี ศิลปะการแสดง ศิลปหัตถกรรม หอศิลป์ วิถีชีวิต ตลอดจนกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้สำรวจรวบรวมข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยมาโดยตลอด นับแต่ก่อตั้งองค์กรเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ และได้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณชนด้วยวิธีการและสื่อต่าง ๆ ทุกประเภท เช่น นิตยสาร จุลสาร ฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว หนังสือ หนังสือภาพ แผ่นพับ สารคดี ภาพยนตร์ ตลอดจนการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยว และจัดให้มีการรับรองมาตรฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในนามของรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ซึ่งมีขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ ฯลฯ แต่การนำเสนอข้อมูลโดยรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยเรียงลำดับอักษร จัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้า เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในโอกาสนี้ องค์ความรู้ดังกล่าวจะเป็นฐานข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว นักศึกษา และบุคลากรด้านการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้นำไปใช้พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืนต่อไปได้ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีเป้าหมายให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างงานและกระจายรายได้ไปยังทุกภูมิภาค

ในช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการท้องถิ่นดังเช่นทุกวันนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับสิทธิและหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวมากขึ้นกว่าในอดีต การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีความตระหนักดีว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวหลายประเภทนั้นยังมิได้มีระบบบริหารจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากขาดฐานข้อมูลที่ถูกต้องรองรับ พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้กำหนดภาระหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการให้ความรู้แก่บุคลากรในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ด้วย หนังสือทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยจึงเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการให้ความรู้นั้น

การจัดทำทรัพยากรการท่องเที่ยวไทย แบ่งเป็น ๔ ชุด เริ่มต้นที่ภาคอีสานใน พ.ศ. ๒๕๕๑ และจัดทำภาคกลาง-ภาคตะวันออก ภาคเหนือ และภาคใต้ในเวลาถัดมา แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏในหนังสือชุดนี้รวบรวมจากข้อเสนอแนะของท้องถิ่นและฐานข้อมูลส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์สาขาต่าง ๆ ผู้แทนหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน ร่วมเป็นที่ปรึกษา อำนวยการ ดำเนินงาน ทั้งได้มีการประชุมตรวจสอบเนื้อหาอย่างละเอียดเพื่อความถูกต้อง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้จากหนังสือชุดทรัพยากรการท่องเที่ยวไทย จะเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ อันมีผลสืบเนื่องให้เกิดความสำนึกหวงแหนรักษามรดกที่ธรรมชาติและบรรพชนได้สร้างไว้เพื่อให้คนไทยสามารถเป็นเจ้าบ้านผู้มีความรู้ มีศักดิ์ศรี และมีอัธยาศัยไมตรีต่อผู้มาเยือน มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี ทำให้ประเทศไทยสามารถเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแห่งหนึ่งของโลกได้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

วิธีใช้

คำหลัก เรียงตามตัวอักษร ก - ฮ แยกประเภทตามลักษณะทรัพยากรการท่องเที่ยว

สัญลักษณ์ แสดงแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

ไร่อุษาวดี

สัญลักษณ์ แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ได้แก่

ธรรมชาติ

ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา

ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม

ความนำ แสดงภาพรวมหรือจุดเด่นของคำหลัก

ความหลัก ย่อหน้าที่ ๒ แสดงองค์ความรู้ของทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น ความเป็นมา ภูมิปัญญา

ความรอง - ล้อมกรอบ แสดงเกร็ดความรู้ หรือขั้นตอนกระบวนการ

หมวดอักษร และ ***เลขหน้า***

พิกัดภูมิศาสตร์ แสดงค่าตำแหน่งของสถานที่ประกอบด้วยละติจูด และลองจิจูด

ดูที่ อ่านเพิ่มเติมเพื่อโยงความรู้ความคิด

ทรัพยากรการท่องเที่ยวไทย ชุดภาคกลางและภาคตะวันออก ประกอบด้วย ***บทนำ*** ได้แก่ *ภูมินิเวศ / ยุคดึกดำบรรพ์ ปูมบ้านปูมเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ / ศิลปวัฒนธรรม* ***คำหลัก*** เรียงลำดับตามอักษร ก-ฮ แยกประเภทตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยว ***ดัชนี*** อยู่ต่อท้าย ช่วยในการสืบค้น ***บรรณานุกรม*** อยู่ท้ายเล่ม สำหรับผู้ประสงค์ค้นคว้าเพิ่มเติม ทั้งนี้ ได้กำหนดกรอบการเขียน เช่น

- หลีกเลี่ยงคำหรือความที่จะก่อความขัดแย้ง
- คำเฉพาะหรือภาษาท้องถิ่น คงไว้โดยวงเล็บภาษากลาง เช่น ฮูบแต้ม (จิตรกรรมฝาผนัง) หอแจก (ศาลาการเปรียญ)
- ยุค ในความหมายที่ใหญ่และกว้าง ยังไม่มีตัวอักษรใช้สื่อสาร/ สมัย ใช้กำหนดค่า เมื่อมีการประดิษฐ์อักษรใช้สื่อสาร กำหนดใช้คำว่า *ยุค* ในความหมายที่ใหญ่และกว้างกว่า *สมัย*
- พันธุ์ไม้ / พรรณไม้ ใช้ตามบริบท เช่น *พันธุ์ไม้* ใช้ในกรณีเกี่ยวกับการสืบต่อพันธุ์ (สายพันธุ์) *พรรณ* หมายถึงชนิด (เน้นรูปร่างภายนอก)
- *ภาพเขียนสี* ใช้ในกรณีที่เป็น *ภาพเขียนสี* โดยแท้จริง นอกนั้นใช้ว่า *ศิลปะถ้ำ*
- แม่น้ำ / ลำน้ำ ในหนังสือชุดนี้ กำหนดใช้คำว่า *แม่น้ำ* ในกรณีเอ่ยถึงเส้นทางน้ำตลอดสาย เช่น แม่น้ำโขง และใช้ *ลำน้ำ* ในกรณีเป็นส่วนหนึ่งของแม่น้ำ หรือเป็นคำเรียกอย่างท้องถิ่นอีสาน เช่น ลำน้ำมูน ลำน้ำชี
- สร้างบ้านแปงเมือง ในหนังสือชุดนี้ กำหนดใช้ *แปงเมือง* ตามการออกเสียงอย่างท้องถิ่นภาคเหนือและภาคอีสาน ซึ่งต่างจากราชบัณฑิตยสถานที่ใช้ว่า *แปลงเมือง*

สารบัญ

ภูมินิเวศ

ที่ตั้งและอาณาเขต

ราชบุรี (Ratchaburi) ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศตามการแบ่งเขตทางภูมิศาสตร์ และอยู่ในพื้นที่ภาคกลางด้านตะวันตกตามเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๑๐๐ กิโลเมตร พื้นที่โดยรวม ๕,๑๙๖.๓๗๒ ตารางกิโลเมตร (๓.๒ ล้านไร่) แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๐ อำเภอคือ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง อำเภอวัดเพลง และอำเภอบ้านคา มีอาณาเขตทิศเหนือติดกับอำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทิศใต้ติดกับอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ทิศตะวันออกติดกับอำเภอสามพราน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทิศตะวันตกติดกับตำบลบางยาคู อำเภอเมตตา จังหวัดทวาย สหภาพพม่า มีแนวชายแดนยาว ๗๓ กิโลเมตร

ภูมิประเทศ

แบ่งออกได้ ๓ ลักษณะ คือ

ที่ราบสูง ได้แก่ ชายแดนที่ติดกับสหภาพพม่า มีทิวเขาตะนาวศรีและภูเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อน ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง อำเภอปากท่อ และอำเภอบ้านคา

ที่ราบลุ่ม ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะกับการเพาะปลูก หรือประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอโพธาราม และอำเภอบ้านโป่ง

ที่ราบต่ำ ได้แก่ บริเวณตอนปลายของแม่น้ำแม่กลอง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำมีน้ำขึ้นลงตลอดปี เพราะอิทธิพลน้ำทะเลหนุนเข้ามาทางปากแม่น้ำแม่กลอง คลองดำเนินสะดวกและแม่น้ำอ้อมด้านสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบางแพ อำเภอวัดเพลง และอำเภอดำเนินสะดวก มีคูคลองเชื่อมโยงถึงกันกว่า ๒๐๐ คลอง

ป่าไม้ ผืนป่าราชบุรีในอดีต มีพื้นที่ครอบคลุมแถบตะวันตกตั้งแต่อำเภอจอมบึงเข้าไปในเขตอำเภอสวนผึ้ง จดชายแดนต่อกับพื้นที่ป่าของสหภาพพม่า ลัดลงมาทางตอนใต้พื้นที่ในเขตอำเภอปากท่อ เชื่อมต่อกับป่าไม้ในเขตจังหวัดเพชรบุรี เคยอุดมไปด้วยป่าไผ่รวก ซิงชัน ประดู่ แดง ตะเคียน มะเกลือ ตะแบก เต็ง รัง อินทนิล เคี่ยม และพืชสมุนไพรนานาชนิด แต่ปัจจุบันพื้นที่ป่าสมบูรณ์ของจังหวัดเหลือเพียงร้อยละ ๒๕.๗๒ ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด สาเหตุเกิดจากการทำเหมืองแร่ ทำไร่ และตัดไม้ทำฟืนเผาถ่านเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาและอุตสาหกรรมการผลิตปูนขาวปูนแดง ซึ่งเป็นกิจการที่รุ่งเรืองมากในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ปัจจุบันพื้นที่ป่าสมบูรณ์จึงเหลืออยู่ในเขตป่าอนุรักษ์และบางส่วนของพื้นที่ป่าของราชพัสดุตามแนวพรมแดนไทย-พม่า

สัตว์ป่า ในอดีตราชบุรีเคยมีสัตว์ป่านานาชนิด ได้แก่ เสือ กวาง กระทิง กระซู่ ช้าง ฯลฯ อาศัยอยู่ตามป่าโปร่งและป่าทึบบริเวณทิวเขาตะนาวศรี แต่ปัจจุบันลดน้อยลงมาก จึงต้องมีการจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า ส่วนสัตว์ในธรรมชาติที่โดดเด่นเป็นที่รู้จักของจังหวัดราชบุรีก็คือค้างคาว

แร่ธาตุ แร่สำคัญหลายชนิดส่วนใหญ่มีอยู่ในพื้นที่อำเภอสวนผึ้งแถบทิวเขาตะนาวศรี อำเภอปากท่อ และอำเภอเมืองราชบุรี ชนิดแร่ที่สำคัญ ได้แก่ ดีบุก ฟลูออไรต์ ควอตซ์ เฟลด์สปาร์ ฟอสเฟต นอกจากนี้ ยังมีทรายหินปูน ดินลูกรัง ดินเหนียว และหินประดับชนิดต่าง ๆ

แหล่งน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำภาชี คลองดำเนินสะดวก ห้วยท่ามะเกลือ และห้วยแม่ประจัน ในอดีตแม่น้ำแม่กลองช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดราชบุรีนับเป็นแหล่งที่มีปลายี่สกมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ แต่ปัจจุบันลดลงจนใกล้สูญพันธุ์ นอกจากปลายี่สกในแม่น้ำแม่กลองยังมีปลาดุก ปลาช่อน ปลาตะเพียน กุ้งก้ามกราม ปลาสะตือ ปลาเสือตอ ปลากระโห้ ปลาหมู ปลาน้ำหมึก ซึ่งบางชนิดก็เริ่มสูญหายไปบ้าง

ภูมิอากาศ

จังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่เนื่องจากมีทิวเขาตะนาวศรีกั้นอยู่จึงทำให้ได้รับลมมรสุมไม่เต็มที่ ปริมาณฝนจึงน้อย โดยเฉพาะอำเภอที่ติดกับทิวเขาตะนาวศรี คืออำเภอสวนผึ้งและบางส่วนของอำเภอจอมบึง

ประเภทของป่าที่พบในจังหวัดราชบุรี

ยุคดึกดำบรรพ์

แผ่นดินจังหวัดราชบุรีมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางธรณีวิทยาหลายครั้ง ตามลำดับดังต่อไปนี้

ยุคแคมเบรียน (๕๗๐-๕๐๕ ล้านปี) แนวชั้นกลุ่มหินแปร หินที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดถูกแนวหินแกรนิตแทรกดันเข้ามา ความร้อนจากหินแกรนิตได้เปลี่ยนสภาพเปลือกโลกทางตะวันตกให้ยกตัวสูงขึ้นเป็นทิวเขาด้านตะวันตกแม่น้ำแม่กลองปัจจุบัน และหินแกรนิตกลุ่มนี้ได้เรียกชื่อว่า กลุ่มหินราชบุรี

ยุคออร์โดวิเชียน (๕๐๕-๔๓๘ ล้านปี) ทางด้านตะวันตกมีการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก หินปูนบางส่วนถูกความร้อนจากแนวหินแกรนิตที่ดันขึ้นมาแปรสภาพเป็นหินอ่อน บางส่วนตกผลึกเป็นเม็ดแร่แคลไซต์ จึงพบเหมืองตะกั่วปิดทองในพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง เรียกหินเหล่านี้ว่า กลุ่มหินทุ่งสง

ยุคเพอร์เมียน (๒๘๖-๒๔๕ ล้านปี) มีการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกกระจายตัวทางทิศตะวันตก กลุ่มหินปูนโผล่เป็นทิวเขายาวบนที่ราบ มีลักษณะมองเห็นง่าย เช่น เขางู เขาประทับช้าง เขาบิน เขากุลา เขาพริก ฯลฯ

ยุคจูแรสซิก (๒๑๐-๑๔๐ ล้านปี) สภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง มีกลุ่มหินเกิดขึ้นใหม่เป็นทิวเขายาวตั้งแต่กาญจนบุรีถึงอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี หินส่วนใหญ่เป็นหินทรายสีแดง แนวหินในเขตอำเภอจอมบึง เขาน้ำพุ เขาช้าง อำเภอปากท่อ

ยุคครีเทเชียส(๑๔๐-๖๖.๔ ล้านปี) มีการแทรกดันของหินหนืด (magma) ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกครั้งใหญ่ตามแนวสหภาพพม่าต่อถึงเขตแดนไทยด้านตะวันตก ทำให้มีการเกิดแร่ทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นใต้ดินราชบุรีหลายชนิด เช่น เฟลด์สปาร์ ควอตซ์ ไบโอไทต์ และทัวร์มาลีน เป็นต้น

ยุคควอเทอร์นารี (๑.๘ ล้านปี-ปัจจุบัน) มีการสะสมตะกอนที่ราบลุ่มแม่น้ำ ปิดทับไปบนที่ราบเชิงเขาและเนินตะกอนรูปพัด เป็นลักษณะที่ราบลุ่มมีสภาพในปัจจุบันที่มีน้ำขึ้นลงประจำ

ปูมบ้านปูมเมือง

ยุคก่อนประวัติศาสตร์

จังหวัดราชบุรีเคยเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ทั้งสังคมล่าสัตว์และสังคมเกษตรกรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้มีการพบเครื่องมือหินกะเทาะ กระดูกสัตว์ เปลือกหอย และก้อนดินเทศสีแดง ที่เพิงผาใกล้ถ้ำฤๅษี เขางู ตำบลเกาะพลับพลา อำเภอเมืองราชบุรี ต่อมาในปี ๒๕๐๙ คณะสำรวจไทย-เดนมาร์กได้ขุดค้นแหล่งโบราณคดีหนองแช่เสา ตำบลหินกอง อำเภอเมืองราชบุรี พบหลุมฝังเสาบ้าน ๒ หลุม ซึ่งนับเป็นซากบ้านแห่งแรกที่พบในประเทศไทย และสันนิษฐานว่าเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์แบบสังคมเกษตรกรรม นอกจากนี้ ยังมีการค้นพบที่ตั้งชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์อีก อาทิ แหล่งโบราณคดีเหมืองลุงสิงห์ ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง และที่สำคัญก็คือการค้นพบแหล่งที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ที่โคกพลับ ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ นับเป็นการพบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายของลุ่มน้ำแม่กลองเป็นแห่งแรก ส่งผลให้มีการสำรวจและแบ่งกลุ่มของแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในจังหวัดราชบุรีออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มแหล่งโบราณคดีในพื้นที่สูงแถบทิวเขาตะนาวศรี กลุ่มแหล่งโบราณคดีในเขตที่ราบสลับภูเขาโดด และกลุ่มแหล่งโบราณคดีในแถบที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง

สมัยประวัติศาสตร์

สมัยประวัติศาสตร์ของจังหวัดราชบุรีเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าในการเดินเรือและการติดต่อค้าขายระหว่างอินเดียกับจีนที่มีการขยายตัวมากขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๖ เป็นต้นมา

พุทธศตวรรษที่ ๗

ชาวพื้นเมืองตอนล่างของคาบสมุทรอินโดจีนได้รวมตัวกันก่อตั้งแคว้นฟูนันขึ้น เอกสารจีนได้กล่าวถึงแคว้นฟูนันไว้ว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชนและผู้คนที่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของภูมิภาค โดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทย

พุทธศตวรรษที่ ๘-๙

เริ่มปรากฏศูนย์กลางทางการค้าแห่งใหม่ร่วมกับแคว้นฟูนันในดินแดนลุ่มแม่น้ำท่าจีนทางด้านทิศตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยเฉพาะบริเวณชุมชนโบราณเมืองอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการรวมตัว

ก่อตั้งเป็นแว่นแคว้น หรือวัฐระยะแรกเริ่มสมัยประวัติศาสตร์ เช่น แคว้นฟูนันและชุมชนโบราณเมืองอู่ทอง คงส่งผลผลักดันให้ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์แบบสังคมเกษตรกรรมอื่นที่ตั้งหลักแหล่งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา รวมถึงในพื้นที่จังหวัดราชบุรี เริ่มมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงชุมชนของตนเองจากสังคมหมู่บ้านไปสู่สังคมเมืองมากขึ้นในช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๐-๑๑

พุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๕

มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีและโบราณสถานเนื่องในวัฒนธรรมทวารวดีกระจายอยู่ทั่วไปตามสองฟากฝั่งแม่น้ำแม่กลอง โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองราชบุรี อำเภอวัดเพลง อำเภอบ้านโป่ง ที่สำคัญคือเมืองโบราณคูบัวในตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี และแหล่งโบราณคดีบนทิวเขางูในตำบลเกาะพลับพลา อำเภอเมืองราชบุรี

พุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘

วัฒนธรรมขอมจากกัมพูชาได้แพร่ขยายเข้ามาในจังหวัดราชบุรี ดังปรากฏความในศิลาจารึกปราสาทพระขรรค์ว่า พระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระพุทธรูปนามพระชัยพุทธมหานาถไปประดิษฐานยังศาสน-สถานตามเมืองต่าง ๆ ๒๓ แห่ง ซึ่งมีชื่อเมืองที่ตั้งอยู่ในจังหวัดราชบุรีอยู่ด้วย ๒ เมืองคือ เมืองศัมพูกปัฏฏนะ สันนิษฐานว่าเป็นเมืองโบราณโกสินารายณ์ ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง ที่มีโบราณสถานขอมปราสาทตั้งอยู่ใจกลางเมือง และเมืองชยราชบุรี ที่สันนิษฐานว่าเป็นเมืองราชบุรีที่มีพระปรางค์วัดมหาธาตุเป็นศูนย์กลาง

ปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ถึงต้นพุทธ-ศตวรรษที่ ๑๙

เมืองราชบุรีสมัยสุโขทัย โดยเฉพาะรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน จึงทำให้มีรายชื่อเป็นหัวเมืองในราชอาณาเขตของแคว้นสุโขทัย เมืองราชบุรีในช่วงเวลานั้นคงเป็นเมืองท่าทางการค้าและการคมนาคมระหว่างหัวเมืองในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาไปยังเมืองตะนาวศรี ซึ่งเป็นเมืองท่าชายฝั่งทะเลอันดามันบริเวณอ่าวเมาะตะมะ

พ.ศ. ๑๘๙๓-๒๓๑๐

เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ หรือพระเจ้าอู่ทอง ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา ทรงรวบรวมแคว้นสุพรรณภูมิและละโว้เข้าด้วยกันพร้อมกับสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เมืองราชบุรีก็ถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา มีฐานะเป็นหัวเมืองชั้นใกล้กับเมืองหลวง เรียกว่า "เมืองในมณฑลราชธานี"

ในแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พ.ศ. ๒๐๙๑-๒๑๑๑) โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองใหม่ ราชบุรีจึงถูกแบ่งพื้นที่บางส่วนรวมกับพื้นที่บางส่วนของเมืองสุพรรณบุรี ตั้งเป็นเมืองนครชัยศรี อย่างไรก็ตาม จากหลักฐานในบันทึกของชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระเอกา-ทศรถ (พ.ศ. ๒๑๔๘-๒๑๕๓) จนถึงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. ๒๑๙๙-๒๒๓๑) ทั้งที่เป็นชาวฮอลันดาและชาวฝรั่งเศสล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นว่า ได้มีการใช้เส้นทางแม่น้ำแม่กลองผ่านเมืองราชบุรีเป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญสายหนึ่งของภาคตะวันตกออกไปสู่กรุงศรีอยุธยา

อีกทั้งข้อความในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยายังได้กล่าวถึงเมื่อครั้งที่พม่ายกทัพเข้ามาตีเมืองท่าสำคัญ อันเป็นเมืองประเทศราชของไทย ได้แก่ ทวาย มะริด ตะนาวศรี เพชรบุรี และราชบุรีนั้น ปรากฏเรือสินค้าต่างชาติจอดอยู่อย่างคับคั่งในแม่น้ำแม่กลอง ทำให้เห็นว่าเมืองราชบุรีคงเป็นเมืองท่าสำคัญในการขนถ่ายสินค้าทั้งจากชาวต่างชาติเข้าสู่กรุงศรีอยุธยา ตลอดจนสินค้าที่

ได้จากภายในพระราชอาณาจักรและประเทศเพื่อนบ้านออกไปสู่ตลาดภายนอก

สมัยกรุงธนบุรี

พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๒๕

สภาพเศรษฐกิจของเมืองราชบุรีในช่วงสมัยกรุงธนบุรีซบเซาลงมาก สาเหตุจากสงครามที่ทำให้เกิดยุคข้าวยากหมากแพง อีกทั้งชาวต่างชาติที่เข้ามาติดต่อค้าขายก็มีจำนวนน้อยกว่าสมัยกรุงศรีอยุธยามาก ด้านผู้คนในเมืองราชบุรีก็ลดจำนวนลง แต่ด้วยความที่เป็นเมืองหน้าด่าน จึงได้มีการกวาดต้อนเชลยศึกเข้ามาอยู่อาศัยเป็นกำลังด้านศึกพม่าต่อไป ที่สำคัญ ได้แก่ มอญ เขมร และลาวกลุ่มต่าง ๆ

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า-จุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑

เมืองราชบุรีรวมอยู่กับเมืองกาญจนบุรี เรียกว่า "หัวเมืองปักษ์ใต้ฝ่ายตะวันตก" ในนี้ได้มีการอพยพครัวเรือนชาวไยนกเชียงแสน (ไทยวน) ลงมากรุงเทพฯ หลังจากกองทัพของวังหลวงขึ้นไปตีพม่าที่เมืองเชียงแสนได้สำเร็จ โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้โปรดเกล้าฯ ให้บางส่วนไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองราชบุรี เป็นบรรพบุรุษของชาวไทยวนในจังหวัดราชบุรีสืบมาจนถึงทุกวันนี้

ราชบุรี-บ้านโป่ง

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒

มีการแบ่งพื้นที่บางส่วนของเมืองราชบุรีและเมืองสุพรรณบุรีไปรวมอยู่ในเขตเมืองกาญจนบุรีที่ตั้งขึ้นใหม่ที่ตำบลปากแพรก ตลอดจนมีการย้ายตัวเมืองราชบุรีจากฝั่งขวา (ฝั่งตะวันตก) ไปอยู่ฝั่งซ้าย (ฝั่งตะวันออก) ของแม่น้ำแม่กลอง เนื่องจากที่ตั้งเมืองเดิมไม่เหมาะสมทางยุทธศาสตร์

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔

พ.ศ. ๒๓๙๘ เซอร์จอห์น เบาริง ราชทูตอังกฤษ ได้ร่วมทำสนธิสัญญาทางไมตรีและการพาณิชย์กับไทย ซึ่งในสนธิสัญญาข้อ ๔ ระบุไว้ว่า นอกกำแพงเมือง ๒๐๐ เส้น (หรือ ๘ กิโลเมตร) คนในบังคับของอังกฤษสามารถเช่าที่เรือน ที่สวน ที่ไร่ ที่นาได้ แถบหัวเมืองตะวันตก กำหนดตั้งแต่กำแพงเมืองเพชรบุรีมาถึงปากแม่น้ำแม่กลอง เดินบกขึ้นไปจนครบ ๑ วัน ตั้งแต่ปากแม่น้ำแม่กลองถึงกำแพงเมืองราชบุรี ตรงไปเมืองสุพรรณบุรี ฯลฯ โดยให้อำนวยความสะดวกในการคมนาคมทางเรือแก่ชาวตะวันตก เช่น อังกฤษและอเมริกาด้วย

พ.ศ. ๒๔๐๓ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเขางู ถ้ำฤาษี (ปัจจุบันอยู่ในท้องที่ตำบลธรรมเสน อำเภอโพธาราม) และพระปรางค์วัดมหาธาตุ พร้อมกับพระราชทานตราภูมิคุ้มห้ามค่านาแก่ชาวลาวพวน ลาวทรงดำ ในเมืองราชบุรีด้วย

พ.ศ. ๒๔๐๙ โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองดำเนินสะดวกเชื่อมระหว่างเมืองสมุทรสาคร เมืองสมุทรสงคราม และเมืองราชบุรี

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

มีการเสด็จพระราชดำเนินมายังเมืองราชบุรีถึง ๑๐ ครั้ง โดยการเสด็จประพาสต้นในคลองดำเนินสะดวกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ นับเป็นครั้งแรกของการเสด็จประพาสที่ไม่ได้มีการแจ้งให้ผู้ใดทราบล่วงหน้า และต่อมากลายเป็นเรื่องราวเล่าขานจนถึงทุกวันนี้ แต่ละครั้งพระองค์ท่านจะทรงบันทึกเรื่องราววิถีชีวิตผู้คนและสภาพแวดล้อมของเมืองราชบุรีไว้ทุกครั้ง

พ.ศ. ๒๔๓๗ โปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดระเบียบการปกครองหัวเมืองขึ้นใหม่ โดยแบ่งการปกครองออกเป็นมณฑล เรียกว่า "ระบอบมณฑลเทศาภิบาล" สำหรับมณฑลราชบุรีประกอบด้วยเมือง ๖ เมืองคือ ราชบุรี อันเป็นที่ตั้งศาลาว่าการมณฑล กาญจนบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ปราณบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ต่อมาได้มีการย้ายศาลากลางเมืองราชบุรีที่แต่เดิมอยู่ทางฝั่งซ้าย (ฝั่งตะวันออก) ของแม่น้ำแม่กลอง มารวมกันที่ศาลาว่าการมณฑล จึงทำให้ศูนย์กลางของเมืองราชบุรีกลับมาเจริญทางฝั่งขวา (ฝั่งตะวันตก) ดังที่เคยเป็นมาจนถึงปัจจุบัน

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาจังหวัดราชบุรีหลายครั้ง ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายประการ ได้แก่ ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด ซึ่งแต่เดิมใช้ตราสัญลักษณ์เขางู ก็ได้เปลี่ยนมาเป็นตราสัญลักษณ์รูปพระแสงขรรค์ชัยศรีและฉลองพระบาทคู่ประดิษฐานบนพานทอง นอกจากนี้ยังมีการสร้างถนนทรงพลเชื่อมจากจังหวัดนครปฐมไปยังค่ายประทับต่าง ๆ ในจังหวัดราชบุรี นับเป็นการวางรากฐานให้กับการสร้างถนนสายใต้ในเวลาต่อมา

รัชกาลที่ ๖ ยังได้โปรดเกล้าฯ ให้ยุบหัวเมืองในมณฑลราชบุรีจาก ๖ เมือง เป็น ๕ เมือง โดยรวมปราณบุรีเข้ากับประจวบคีรีขันธ์ และต่อมาเมื่อมีการรวมมณฑลต่าง ๆ เข้าเป็นภาค มณฑลราชบุรีจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาคกลางไป

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗

มีการประกาศยุบมณฑลและภาคมาเป็นจังหวัด ทำให้ราชบุรีกลายเป็นจังหวัด อีกทั้งการออกพระราชบัญญัติจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ก็ส่งผลให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี ในเวลาต่อมา

กลุ่มชาติพันธุ์ และชุมชน

ประชากรในราชบุรีมีความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นเอกลักษณ์เด่นของจังหวัดที่สืบทอดมาแต่โบราณกาล นับเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมที่สำคัญ โดยมีการแบ่งตามเชื้อชาติได้ดังนี้

คนไทยภาคกลางพื้นถิ่น มีความเด่นชัดอยู่ที่ชุมชนบ้านไผ่หัก ตำบลไผ่หัก อำเภอบางแพ คนที่รู้จักไผ่หัก รวมทั้งคนไผ่หักดั้งเดิมต่างยอมรับว่าคนไผ่หักเป็นไทยแท้ สังเกตได้จากสำเนียงภาษาที่แปลกกว่าท้องถิ่นอื่นในจังหวัดราชบุรี เช่น ใช้คำนำหน้าชื่อผู้หญิงว่า ออ. ซึ่งกล่าวกันว่าคำเหล่านี้เป็นคำไทยแท้แต่โบราณ

คนไทยเชื้อสายจีน นับเป็นกลุ่มที่มีบทบาททางเศรษฐกิจต่อเมืองราชบุรีอย่างมาก โดยเฉพาะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นช่วงที่ชาวจีนอพยพเข้ามายังประเทศไทยมากที่สุด และกระจายกันอยู่ในเขตอำเภอเมืองราชบุรี อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอโพธาราม

คนไทยเชื้อสายไทยวน จากถิ่นฐานเดิมแถบเมืองเชียงแสน ดินแดนทางตอนเหนือของประเทศไทย ได้อพยพลงมาทางใต้โดยกองทัพจากวังหลวงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ กลุ่มสุดท้ายที่พาลงมากรุงเทพฯ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ไปอยู่ที่เมืองราชบุรี โดยแรกเริ่มพากันตั้งบ้านเรือนอยู่ริมฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง เรียกว่าบ้านไร่นี ต่อมามีการขยายครัวเรือนออกไปในหลายพื้นที่ เช่น ตำบลคูบัว ตำบลดอนตะโก ตำบลอ่างทอง ตำบลเจดีย์หัก ตำบลหินกอง ตำบลดอนแร่ ตำบลหนองโพ ฯลฯ

คนไทยเชื้อสายมอญ ชาวมอญอพยพเข้าสู่ประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๑๒๗ หลังจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง ครั้งนั้นพระมหาเถรคันฉ่อง พระยาเกียรติ และพระยาราม ได้พาพรรคพวกชาวมอญตามเสด็จฯ กลับมากรุงศรีอยุธยาเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นก็มีการอพยพอีกหลายครั้งทั้งในสมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ ชาวมอญในจังหวัดราชบุรีตั้งถิ่นฐานบริเวณสองฝั่งแม่น้ำแม่กลองในเขตอำเภอโพธารามและอำเภอบ้านโป่ง

คนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณแนวชายแดนใกล้ทิวเขาตะนาวศรี มีผู้สันนิษฐานว่า ชาวกะเหรี่ยงกลุ่มราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์น่าจะอพยพมาจากเมืองทวายในสหภาพพม่า สอดคล้องกับที่ชาวกะเหรี่ยงรุ่นเก่าเล่าต่อกันมาว่า ราว ๒๐๐ ปีเศษที่ผ่านมาได้ถูกพม่ารุกราน จึงพากันอพยพข้ามทิวเขาตะนาวศรีเข้าชายแดนไทยทางอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี มาอยู่ที่บ้านเก่ากะเหรี่ยงและบ้านหนองกะเหรี่ยง (บ้านหนองนกกระเรียน) จากนั้นจึงโยกย้ายต่อมาทางด้านตะวันตกของลำน้ำภาชี ตั้งบ้านเรือนอยู่ในตำบลสวนผึ้ง ตำบลบ้านบึง ตำบลบ้านคา และตำบลตะนาวศรี ในอำเภอสวนผึ้งและอำเภอบ้านคา นอกจากนี้ ยังมีหมู่บ้านกะเหรี่ยงที่ตำบลยางหัก อำเภอปากท่ออีกด้วย

คนไทยเชื้อสายลาวโซ่งหรือไทยทรงดำ ชาวลาวโซ่งเข้ามาในประเทศไทยสมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ได้โปรดเกล้าฯ ให้ชาวลาวโซ่งที่อพยพเข้ามาใหม่ตั้งหลักแหล่งที่บ้านหนองปรง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ภายหลังเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ชาวลาวโซ่งส่วนหนึ่งจึงโยกย้ายไปตั้งหลักแหล่งในจังหวัดราชบุรีที่บ้านตลาดควาย อำเภอจอมบึง บ้านดอนคลัง บ้านบัวงาม บ้านโคกตับเป็ด อำเภอดำเนินสะดวก บ้านดอนคา บ้านตากแดด บ้านดอนพรม อำเภอบางแพ และที่บ้านภูเขาทอง อำเภอปากท่อ

คนไทยเชื้อสายลาวตี้ ชาวลาวตี้ หรือชาวลาวเวียง เป็นกลุ่มคนที่มีเชื้อสายลาวจากเมืองเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดราชบุรีตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี โดยอาศัยอยู่ที่เขาแร้ง อำเภอเมืองราชบุรี บ้านฆ้อง บ้านบ่อมะกรูด บ้านเลือก บ้านสิงห์ บ้านกำแพงเหนือ บ้านกำแพงใต้ บ้านดอนทราย บ้านหนองรี บ้านบางลาน ในอำเภอโพธาราม บ้านดอนเสลา บ้านหนองปลาดุก บ้านหนองอ้อ บ้านซ่องน้อย ในอำเภอบ้านโป่ง ส่วนอีกกลุ่มอยู่ที่อำเภอจอมบึง ในเขตบ้านนาสมอ บ้านสูงเนิน บ้านห้วยเกียน เป็นต้น

คนไทยเชื้อสายเขมรลาวเดิม ชาวเขมรลาวเดิมมีภาษาพูดคล้ายภาษาลาวอีสาน เป็นประชากรกลุ่มหนึ่งที่ไม่มีหลักฐานกล่าวถึงถิ่นกำเนิดเดิมและสาเหตุของการอพยพเข้ามาในจังหวัดราชบุรี มีเพียงคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ที่บอกว่าถูกกวาดต้อนมาจากทางเหนือ โดยมาตั้งถิ่นฐานในหลายท้องที่ของจังหวัด ได้แก่ ตำบลคุ้งกระถินและตำบลคุ้งน้ำวน ในอำเภอเมืองราชบุรี ตำบลวัดยางงาม ตำบลบ่อกระดาน และตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ ตำบลวัดเพลงที่อำเภอวัดเพลง และตำบลหัวโพของอำเภอบางแพ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาได้กล่าวถึงการกวาดต้อนเขมรจากเมืองโพธิสัตว์ เสียมราฐ และพระตะบองมาไว้ที่เมืองราชบุรี แต่เขมรเหล่านี้ไม่ใช่เขมรลาวเดิม เพราะมีภาษาพูดที่แตกต่างกัน คือใช้ภาษาพูดเช่นเดียวกับชาวกัมพูชา

ศิลปวัฒนธรรม

สถาปัตยกรรมแบบตะวันตก

วัดศรีสุริยวงศ์ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ สร้างวัดนี้ขึ้นเพื่อเป็นวัดสำหรับตระกูลบุนนาค ลักษณะเด่นของวัดอยู่ที่รูปแบบศิลปะแบบตะวันตก ซึ่งเป็นแบบที่ท่านนิยม ที่โดดเด่นอย่างมากคือ อุโบสถศิลปะแบบกอธิก ไม่มีช่อฟ้า ใบระกา เป็นตึกฝรั่งมีพาไลรูปโค้งหรือช่องอาร์กโค้งเรียงรายทั้ง ๔ ด้าน หน้าบันมีปูนปั้นรูปตราสุริยะ ด้านนอกมีเสาระเบียงต้นกลมทำเป็นลายปูนสีเทาให้เหมือนหินอ่อน ประกอบกับช่องอาร์ค (arch) โค้งเป็นรูปครึ่งวงกลมในระหว่างตอนบนของเสาระเบียง เสาเป็นแบบคอรินเธียน หน้าจั่วเหนือหน้าต่างเป็นรูปสามเหลี่ยม ผนังตอนใต้ขอบหน้าต่างประดับกระเบื้องลายครามโดยรอบ บนเพดานติดโคมไฟระย้า นอกจากนี้ สิ่งที่น่าชมก็คือกุฏิพระสงฆ์ที่เป็นตึกแบบฝรั่งเช่นกัน สูง ๒ ชั้น มีเสาปูนต้นใหญ่ทำเป็นหินสีเทารับกับเสาอุโบสถ รวมทั้งซุ้มประตูและกำแพงก็น่าชมในรายละเอียดไม่แพ้กัน

จวนผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี เดิมเป็นบ้านของเทศาภิบาลมณฑลราชบุรี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เคยเสด็จพระราชดำเนินมาประทับในสมัยที่พระยาไกรเพ็ชรรัตนสงคราม (แฉ่ บุนนาค) เป็นเทศาภิบาล ลักษณะจวนเป็นเรือนปั้นหยาแบบเรือนยุโรปรุ่นแรก ๆ ที่นิยมนำแบบเข้ามาสร้างในประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔

หัตถกรรม

หนังใหญ่วัดขนอน หนังใหญ่เป็นมหรสพพื้นบ้านที่มีมานานนับร้อยปี ปัจจุบันเหลือเพียงที่วัดขนอน ตำบลสร้อยฟ้า อำเภอโพธาราม เพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่ยังเก็บรักษาและผลิตตัวหนังอยู่ ตัวหนังทำจากแผ่นหนังวัว หรือหนังควาย ถึงแม้หนังใหญ่จะเป็นภาพนิ่ง แต่ช่างเขียนและช่างแกะจะมีวิธีการทำให้คนเชิดนำภาพนิ่งเคลื่อนไหวให้ผู้ชมมองเพลินเสมือนตัวหนังเคลื่อนไหวได้อย่างมีชีวิตชีวา

ผ้าจกราชบุรี ปัจจุบันกลุ่มชนที่ทอผ้าจกชนิดนี้เป็นกลุ่มชาวไทยวนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ ในอำเภอเมืองราชบุรี และตำบลรางบัวในอำเภอจอมบึง โดยมีวิธีการทอด้วยการจกเอาเส้นด้ายมาผูกเป็นลายต่าง ๆ ซึ่งมีหลายลายตามความถนัดของผู้ทอ ลักษณะของผ้าจกราชบุรีมีความแตกต่างกันตามแหล่งกำเนิด สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละท้องถิ่น เช่น

ผ้าจกตระกูลคูบัว มีลายหลักที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ ลายดอกเซีย ลายโก้งเก้ง ลายหน้าหมอน และนกคู่กินน้ำร่วมต้น การจกใช้เส้นด้ายยืนสีดำ จกแดงและแซมเหลืองเป็นหลัก ขนาดความกว้างของเชิงจกประมาณ ๙-๑๑ นิ้ว

ผ้าจกตระกูลดอนแร่ ลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ได้แก่ ลายกาบและนกคู่กินน้ำร่วมต้น ลักษณะของลายจะเว้นพื้นต่ำไว้น้อย จกลายประกอบแน่นติดกัน ทำให้ความเด่นชัดของลายลดลงและหลากหลายด้วยลายประกอบ สีที่ใช้เป็นสีแดงดำ ความกว้างของเชิงจกมีขนาดกว้างและหนากว่าผ้าจกตระกูลคูบัว

ผ้าจกตระกูลหนองโพและบางกะโด มีลักษณะลวดลาย สีสัน และขนาดความกว้างใกล้เคียงกับผ้าจกตระกูลคูบัว แตกต่างกันตรงที่รูปลักษณ์ของนกคู่กินน้ำร่วมต้น ตระกูลคูบัวเป็นรูปลักษณ์ของสิงห์ในผ้าจก

โอ่งมังกรและเครื่องปั้นดินเผา การทำโอ่งมังกรเริ่มจากช่างชาวจีนที่มีความชำนาญในการทำเครื่องเคลือบ ชื่อนายจือเหมิง แซ่อึ้ง ได้รวบรวมเงินทุนกับพรรคพวกตั้งโรงงานเถ้าเซ่งหลีเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ ผลิตภาชนะใส่เครื่องดองของเค็ม ประเภทไห กระปุก และโอ่งบ้างเล็กน้อย เมื่อกิจการรุ่งเรืองจึงได้หันมาผลิตโอ่งเพิ่มมากขึ้นด้วย ต่อมาหุ้นส่วนหลายคนก็ได้แยกไปเปิดโรงงานของตนเองทั่วจังหวัดราชบุรี ผลิตโอ่งมังกรจำหน่ายไปทั่วประเทศและส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศอีกด้วย

จิตรกรรม

จิตรกรรมฝาผนัง

ภายในวัดมหาธาตุ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี มีภาพจิตรกรรมฝาผนังปรากฏภายในกรุพระปรางค์ประธาน เป็นการวาดบนผนังก่ออิฐฉาบด้วยดินดิบรองพื้นสีขาว เป็นจิตรกรรมสมัยอยุธยา วาดเป็นภาพพระพุทธรูปปางมารวิชัยประทับนั่งเรียงกันเป็นแถวโดยรอบ และเขียนต่อเนื่องกันซ้อนขึ้นไปรวม ๗ ชั้น แต่ละชั้นมีลักษณะและรูปแบบไม่ซ้ำกัน สีที่ใช้วาดภาพมีสีดำ สีแดง สีเหลือง และสีขาว

ที่วัดเขาเหลือใกล้กับวัดมหาธาตุมีภาพจิตรกรรมฝาผนังอยู่ในวิหารแกลบ วาดเป็นภาพเล่าเรื่องพุทธประวัติที่ใช้เทคนิคจิตรกรรมสมัยอยุธยา

วัดคงคาราม ตำบลคลองตาคต อำเภอโพธาราม ภายในอุโบสถอันเก่าแก่มีจิตรกรรมฝาผนังเล่าเรื่องพุทธประวัติฝีมือช่างหลวงจากราชสำนัก ตั้งแต่พื้นจดเพดานทั้ง ๔ ด้าน ตลอดจนบานหน้าต่างด้านใน เพดาน และขื่อ นอกจากนี้ บนศาลาการเปรียญและหอสวดมนต์ก็มีจิตรกรรมฝาผนังให้ชมเช่นกัน

วัดที่ปรากฏภาพจิตรกรรมฝาผนังในจังหวัดราชบุรียังมีอีกจำนวนมาก โดยภาพที่เขียนมักเป็นเรื่องพุทธประวัติทศชาติชาดก นิทานพื้นบ้าน หรือแม้แต่ภาพการละเล่นของไทย เช่นที่ วัดใหญ่อ่างทอง ตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองราชบุรี วัดทุ่งหญ้าคมบาง ตำบลดอนแร่ อำเภอเมืองราชบุรี วัดนาหนอง ตำบลดอนแร่ อำเภอเมืองราชบุรี วัดแจ้งเจริญ ตำบลจอมประทัด อำเภอวัดเพลง วัดใหญ่โพหัก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ วัดบ้านฆ้อง ตำบลบ้านฆ้อง อำเภอโพธาราม วัดดอนกระเบื้อง ตำบลดอนกระเบื้อง อำเภอโพธาราม วัดยางงาม ตำบลวัดยางงาม อำเภอปากท่อ วัดบ้านเลือก ตำบลบ้านเลือก อำเภอโพธาราม วัดป่าไก่ ตำบลป่าไก่ อำเภอปากท่อ วัดสร้อยฟ้า ตำบลสร้อยฟ้า อำเภอโพธาราม

งานประเพณี

เนื่องจากผู้คนในจังหวัดราชบุรีมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีจึงมีความหลากหลายเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นประเพณีอาสาชาวโพหัก อาสา เป็นขั้นตอนหนึ่งในประเพณีแต่งงานของชาวโพหัก อำเภอบางแพที่สะท้อนให้เห็นถึงความสมัครสมานสามัคคีในแบบชาวไทยภาคกลางแท้ ๆ ประเพณีกินข้าวห่อของชาวกะเหรี่ยง หรือประเพณีเดือน ๙ ประเพณีเสนเรือนของชาวลาวโซ่ง ซึ่งก็คือประเพณีเซ่นผีเรือนนั่นเอง นิยมทำในเดือน ๔ เดือน ๖ และเดือน ๑๒ ประเพณีสงกรานต์ของชาวมอญ โดยเฉพาะชาวมอญบ้านม่วง อำเภอโพธาราม ซึ่งให้ความสำคัญกับประเพณีนี้อย่างมาก งานประเพณีสารทลาวของชาวลาวเวียง หรือวันแก้ข้าวห่อ จัดขึ้นในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ของทุกปี ความคึกคักจะอยู่ที่วัดบ้านฆ้องในอำเภอโพธาราม ซึ่งเป็นวัดใหญ่ของคนลาวเวียงในแถบนี้

พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่ วัดขนอน

กิจกรรมล่องเรือตามรอยเสด็จพระพุทธเจ้าหลวง

กิจกรรมล่องเรือตามรอยเสด็จพระพุทธเจ้าหลวงในคลองดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นเส้นทางประพาสคลองดำเนินสะดวกตามพระประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เพื่อดูแลความเป็นอยู่ของพสกนิกรของพระองค์หลังจากที่มีการขุดสร้างคลองนี้เสร็จเพียงไม่นาน ปัจจุบันคลองดำเนินสะดวกเป็นเส้นทางสัญจรสายสำคัญสำหรับชีวิตริมน้ำของชาวดำเนินสะดวก และยังเป็นเส้นทางการค้าที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป

คลองดำเนินสะดวกยังเป็นเส้นทางสายสำคัญและมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย เส้นทางนี้เริ่มจากท่าน้ำคลองดำเนินสะดวก ผ่านไร่องุ่น ผ่านสวนผลไม้ผสมผสาน ชมบ้านเรือนไทย วิถีชีวิตชาวดำเนินสะดวก ผ่านหน้าวัดโชติทายการาม บ้านเจ๊กฮวด ตลาดลัดพลี และเข้าสู่ตลาดน้ำดำเนินสะดวก อีกทั้งผู้ที่สนใจพักผ่อนยามค่ำคืนริมน้ำ ยังมีบ้านพักโฮมสเตย์ให้สัมผัสบรรยากาศธรรมชาติแบบบ้านสวนริมคลอง

คลองดำเนินสะดวก

คลองดำเนินสะดวกเป็นคลองขุดที่เชื่อมแม่น้ำท่าจีนในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร กับตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นผู้อำนวยการขุดคลองในปี ๒๔๐๙ โดยเป็นคลองขุดที่ใช้แรงงานเพียงอย่างเดียวจากกำลังทหาร ข้าราชการ ประชาชนทั้งไทยและชาวจีนที่เพิ่งเข้ามาอาศัยใหม่ๆ แล้วเสร็จในช่วงต้นรัชกาลที่ ๕ เป็นเวลา ๒ ปีเศษ ตัวคลองผ่าน ๓ อำเภอใน ๓ จังหวัดคือ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีความยาวตลอดสาย ๓๒ กิโลเมตร และมีความกว้าง ๑๒ เมตร (๖ วา) ลึก ๓ เมตร (๖ ศอก) แต่กระแสน้ำที่พัดตลิ่ง นานวันเข้าคลองนี้จึงขยายกว้างขึ้นเป็น ๒๐ เมตร (๑๐ วา) บ้าง หรือ ๓๐ เมตร (๑๕ วา) บ้าง แล้วแต่บางช่วง

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี

แม่น้ำภาชี

เป็นแม่น้ำสายหลักของภาคตะวันตก มีต้นกำเนิดมาจากทิวเขาตะนาวศรี ซึ่งไหลผ่านอำเภอสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ก่อนจะไหลไปบรรจบกับแม่น้ำแควน้อย ที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี อยู่ในเขตอำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกอาเซียนตาม ASEAN Declaration on Heritage Park และได้รับการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ครอบคลุมพื้นที่ป่า ๔๘๙.๓๑ ตารางกิโลเมตร (๓๐๕,๘๒๐ ไร่) สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสลับซับซ้อน มีระดับความสูง ๒๐๐-๑,๐๖๒ เมตรจากระดับทะเลปานกลาง โดยมียอดเขาสูงสุดคือ เขาพุน้ำร้อน โดยมีระบบนิเวศของป่า ได้แก่ ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง อันเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำภาชีและลำห้วยสาขามากมาย อีกทั้งยังเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่าหายาก เช่น สมเสร็จ เก้งหม้อ เลียงผา กระทิง วัวแดง และช้างป่า

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชีนับเป็นแหล่งดูนกที่น่าสนใจ เพราะมีทั้งนกถิ่นเหนือและนกถิ่นใต้ รวมนกชนิดต่าง ๆ มากกว่า ๒๐๐ ชนิด โดยเฉพาะนกเงือกที่พบบริเวณป่าทางตอนกลางและตอนล่างของเขตฯ ได้แก่ นกกก นกแก๊ก นกเงือกกรามช้าง และนกเงือกกรามช้างปากเรียบ โดยจุดดูนกที่น่าสนใจอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าพุน้ำร้อน นอกจากนี้ บริเวณสำนักงานเขตฯ ยังมีเส้นทางเลียบลำธารระยะทาง ๓ กิโลเมตรเศษให้เดินดูนก ส่วนทางด้านหลังสำนักงานเขตฯ ยังมีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติขึ้นไปดูทิวทัศน์บนไหล่เขาสูง

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ° 13.836 E99 ° 16.605

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาประทับช้าง

อรพิม (*Bhuhinia winitii Craib*)

ไม้เถาเนื้อแข็ง กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลเข้ม ใบเดี่ยวแยกเป็น ๒ แฉก เรียงสลับ ใบย่อยรูปไข่เบี้ยว ปลายกลม ดอกออกเป็นช่อห้อยลงตามซอกใบหรือปลายกิ่ง ดอกสีขาวสวยงาม มี ๕ กลีบ พบขึ้นตามที่โล่งบนเขาหินปูนเตี้ยๆ เป็นพืชถิ่นเดียวของไทย โดยชื่อชนิดในภาษาละติน คำว่า winitii ได้ตั้งขึ้นเป็นเกียรติกับพระยาวินิจวนันดร (โต โกเมศ) นักพฤกษศาสตร์ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งวงการพฤกษศาสตร์ไทย

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาประทับช้าง ตำบลดินกอง อำเภอเมืองราชบุรี และตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี อยู่เชิงเขาประทับช้าง สภาพป่าส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณและป่าไผ่ สองข้างทางเป็นแปลงป่าไผ่และแปลงพรรณไม้ในวรรณคดีมากมายหลายชนิด โดยเฉพาะในเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายนจะเป็นช่วงที่ดอกอรพิมสีขาวบานสะพรั่งสวยงามมาก มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พฤกษานานาพรรณ ระยะทาง ๙๐๐ เมตร มีที่หยุดพักชมธรรมชาติ ๑๓ สถานี นอกจากนี้ ยังมีทางเดินขึ้นไปชมวิวบนยอดเขาประทับช้าง ซึ่งสูงจากระดับทะเลปานกลาง ๒๒๒ เมตร

ทางเขตฯ ยังเป็นแหล่งดูนกที่น่าสนใจ อีกทั้งบริเวณสำนักงานเขตฯ ก็มีศาลาริมอ่างเก็บน้ำให้ได้ชื่นชมทิวทัศน์

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 13.836 E99˚ 16.605

เขากระโจม

เขากระโจม ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มียอดเขาสูงสุดอยู่ที่ ๑,๐๕๔ เมตรจากระดับทะเลปานกลาง เป็นสถานที่ที่ผู้นิยมและผู้รักธรรมชาติขึ้นมากางเต็นท์สัมผัสอากาศหนาวเย็นของผืนป่าชายแดนตะวันตก รวมทั้งชมดวงอาทิตย์ขึ้นและทะเลหมอกยามเช้า

ในอดีตการขึ้นเขากระโจมทำได้ด้วยการเดินเท้าเท่านั้น ตลอดเส้นทางเป็นป่าดิบทึบที่ชุกชุมไปด้วยไข้ป่า ต่อมาเส้นทางขึ้นเขากระโจมได้สร้างเป็นทางขึ้นเขาโดยบริษัทเหมืองแร่เขากระโจม จำกัด ผู้ได้สัมปทานขึ้นมาขุดแร่บนภูเขาแห่งนี้ และยังได้เปลี่ยนชื่อเดิมที่เรียกว่า เขาสันตา เป็น เขากระโจม

ปัจจุบันการขับรถขึ้นเขากระโจมสะดวกสบายในช่วงแรก เพราะมีถนนลาดยางระยะทางหลายกิโลเมตร หลังจากนั้นเส้นทางจึงสมบุกสมบัน โดยต้องใช้รถขับเคลื่อนสี่ล้อเท่านั้นเพื่อที่จะขึ้นไปให้ถึงยอดสูงสุดของเขากระโจม หรือที่เรียกว่า เนิน ๑,๐๐๐ ตามระดับความสูง มีฐานทับทิมสยามของตำรวจตระเวนชายแดนในสังกัดกองร้อย ตชด. ที่ ๑๓๗ อำเภอสวนผึ้งเป็นผู้ดูแล

การทำเหมืองแร่ดีบุกในอำเภอสวนผึ้ง

พ.ศ. ๒๔๖๘ รัฐบาลได้เริ่มให้สัมปทานแร่ดีบุก ซึ่งมีบริษัทต่างๆ เข้ามาขอสัมปทานขุดค้นทรัพย์ในดินกันจำนวนมาก เช่น บริษัทเหมืองแร่เขากระโจม จำกัด ตั้งเหมืองสูบขนาด ๖ นิ้ว ที่เขากระโจมเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ นับเป็นการทำเหมืองสูบในอำเภอสวนผึ้งครั้งแรก ต่อมาเมื่อแร่ดีบุกเริ่มน้อยลงใน พ.ศ. ๒๕๐๒ ทำให้เขากระโจมลดความสำคัญและไปหาพื้นที่อื่นขุดแร่ต่อไป จวบจนรัฐบาลประกาศยกเลิกสัมปทานเหมืองแร่ในสวนผึ้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚34.865 E99˚10.745

เขาแก่นจันทน์

เขาแก่นจันทน์อยู่ในเขตตำบลดอนตะโก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นภูเขาสูง ๑๔๑ เมตรจากระดับทะเลปานกลาง เดิมชื่อเขาจันทน์แดง บนเขามีวิหารที่ประดิษฐานพระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ หรือพระสี่มุมเมือง พระพุทธรูป ๑ ใน ๔ องค์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นสำหรับพระราชทานให้แก่ ๔ จังหวัด เพื่อประดิษฐานเป็นที่สักการะในทิศทั้งสี่ของประเทศ ได้แก่ จังหวัดลำปางทางทิศเหนือ จังหวัดพัทลุงทางทิศใต้ จังหวัดสระบุรีทางทิศตะวันออก และจังหวัดราชบุรีทางทิศตะวันตก นอกจากนี้ เขาแก่นจันทน์ยังเป็นแหล่งพักผ่อน และจุดชมวิวเมืองราชบุรีที่สวยงามด้วย

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 31.383 E99˚ 47.172

พระพุทธนิรโรคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ หรือพระพุทธรูปสี่มุมเมือง

จัดสร้างขึ้นตามคติความเชื่อและโบราณราชประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ลักษณะพระพุทธรูปได้นำต้นแบบมาจากพระพุทธนิรโรคันตราย พระพุทธรูปประจำพระองค์รัชกาลที่ ๖ มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยประทับนั่งขัดสมาธิราบตามแบบศิลปะสุโขทัย

เขาช่องพราน

เขาช่องพราน ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ในอดีตเป็นเส้นทางลำเลียงเสบียงอาหารและการส่งกำลังบำรุงของกองทัพพม่าจากเมืองกาญจนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้พระยาอินทรอภัยนำกองกำลังไปตั้งค่ายอยู่ที่เขาช่องพราน เพื่อตัดเส้นทางติดต่อของทัพพม่าในคราวศึกบางแก้ว ด้านงุยอคงหวุ่นได้พยายามยกกำลังเข้าตีค่ายไทยที่เขาช่องพรานหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ จึงให้ส่งม้าเร็วเล็ดลอดไปบอกทัพของตนที่ปากแพรก ซึ่งมองจายิดคุมกำลังพลอยู่ให้ยกมาช่วย

ปัจจุบันเขาช่องพรานยังเป็นโบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวชมธรรมชาติด้วย มีถ้ำพระนอน และถ้ำค้างคาวเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างสูง

ดูที่ ถ้ำค้างคาว/ ถ้ำพระนอน

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 43.143 E99˚ 46.376

เขาน้อยเทียมสวรรค์

เขาน้อยเทียมสวรรค์อยู่ในเขตตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นวัดโบราณ โบสถ์หลังเก่าสร้างด้วยศิลาแลงทั้งหลัง ภายในประดิษฐานพระพุทธรูป ๒ องค์ ทำด้วยศิลาแลงประทับนั่งหันหลังให้กัน ชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อเขาน้อย นอกจากนี้ ยังมีศาลหลวงพ่อดำที่คนในท้องถิ่นเชื่อว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ หากไปบนบานจะได้สมปรารถนา ชาวบ้านในชุมชนเขาน้อยเทียม-สวรรค์ ยังมีเรื่องเล่าและความเชื่อเกี่ยวกับเมืองลับแล ซึ่งมีเจดีย์ที่ได้สร้างซ้อนทับโบราณสถานเดิมอีกด้วย

ปัจจุบันบนยอดเขาน้อยเทียมสวรรค์ได้มีการสร้างโบสถ์ใหม่ขึ้นมาเพื่อให้พระสงฆ์ได้ปฏิบัติศาสนกิจในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ทั้งยังมีรอยพระพุทธบาทจำลองและสามารถชมทิวทัศน์ของตัวเมืองราชบุรีได้อีกด้วย

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 28.875 E99˚ 47.476

เขาหลวง

เขาหลวง ตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี บนยอดเขาเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหิน ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวราชบุรี เมื่อถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ของทุกปีจะมีผู้คนเดินทางมานมัสการพระพุทธรูป บนยอดเขาสามารถชมทิวทัศน์ของตัวเมืองราชบุรีได้

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚29.195 E99˚47.061

ค่ายหลวงบ้านไร่

ค่ายหลวงบ้านไร่ ตำบลคลองตาคต อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นค่ายลูกเสือระดับประเทศประจำภาคกลาง และเป็นค่ายลูกเสือแห่งชาติแห่งที่ ๒ ของคณะลูกเสือแห่งชาติ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขยายบริเวณซ้อมรบเสือป่าออกไปทางจังหวัดราชบุรี ค่ายหลวงบ้านไร่จึงเป็นค่ายหลวงแห่งที่ ๖ ในกรมกองเสือป่า โดยสร้างขึ้นบนพื้นที่เดิมของวัดส้มเกลี้ยง ซึ่งเป็นวัดร้าง ปัจจุบันมีเนื้อที่ทั้งหมด ๐.๑๓ ตารางกิโลเมตร (๘๒ ไร่ ๓ งาน ๔ ตารางวา)

ม.ล.ปิ่น มาลากุล ดำริที่จะจัดสร้างค่ายลูกเสือเพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ ในฐานะที่ท่านเคยเป็นนักเรียนเสือป่ารับใช้ใกล้ชิดกับรัชกาลที่ ๖ เมื่อคราวที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการซ้อมรบของเสือป่า ณ ค่ายแห่งนี้ การสร้างแล้วเสร็จในปี ๒๕๓๐ มีสถานที่สำคัญประกอบด้วย พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องแบบเสือป่า อาคารสวัสดีบ้านไร่ เป็นอาคารที่ประทับสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อเสด็จมาเป็นประธานทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์และค่ายหลวงบ้านไร่ในวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

ค่ายหลวงบ้านไร่ได้เปิดใช้เป็นสถานที่ออกค่ายสำหรับลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด จากโรงเรียนต่างๆ ทั้งในจังหวัดราชบุรี จังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งจากกรุงเทพมหานครด้วย

ค่ายหลวง

มีความหมายว่า ที่พักกองทัพของพระเจ้าแผ่นดิน หมายถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ผู้ทรงก่อตั้งกองลูกเสือของประเทศไทย โดยกองลูกเสือหลวงกองแรกจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ ที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (วชิราวุธวิทยาลัย) และพระราชทานคติพจน์ให้แก่คณะลูกเสือว่า เสียชีพอย่าเสียสัตย์ ทรงทดลองจัดตั้งเมืองมัง ในพระตำหนักจิตรลดา (เดิม) และเมืองจำลอง ดุสิตธานี ที่พระราชวังดุสิต เพื่อฝึกสอนระบอบประชาธิปไตย

สำหรับการซ้อมรบเสือป่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้ใช้บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม เป็นที่ซ้อมรบของกองเสือป่าและโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามจากพระราชวังสนามจันทร์ เป็นค่ายหลวงพระราชวังสนามจันทร์ ในปี ๒๔๕๘ นับว่าเป็นค่ายหลวงแห่งแรก ต่อมาทรงโปรดเกล้าฯ ให้ขยายบริเวณซ้อมรบออกไปทางจังหวัดราชบุรี จึงเกิดค่ายหลวงตามที่เสด็จพระราชดำเนินไปประทับอีกหลายแห่ง

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚43.097 E99˚51.367

โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูบริเวณที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลเขาชะงุ้ม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา และพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ปัจจุบันโครงการฯ มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๑.๓๖ ตารางกิโลเมตร (๘๔๙ ไร่ ๓ งาน ๒๒ ตารางวา) แบ่งรูปแบบการพัฒนาออกเป็น ๓ ส่วนคือ ฟื้นฟูสภาพป่า ดำเนินการพัฒนา และปล่อยไว้ในสภาพเดิม (ให้ธรรมชาติฟื้นตัวเอง) มีงานวิจัยฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมและระบบนิเวศ งานศึกษาทดลองและพัฒนาพืชเศรษฐกิจและระบบการปลูกพืช

โครงการแปลงสาธิตและปรับปรุงไม้ผล งานด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ (สาธิตการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปลูกหญ้าแฝก) การจัดทำแปลงสาธิตทฤษฎีใหม่ในพื้นที่อับฝนตามแนวพระราชดำริ การทดลองปลูกสบู่ดำเป็นพืชทดแทนพลังงาน นอกจากนี้ยังมีงานด้านสำรวจและพัฒนาฟื้นฟูป่าไม้ด้วย

โครงการฯ ยังมีแนวทางการพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยจัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติเขาเขียว มีจุดชมวิวจากมุมสูงที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์อ่างเก็บน้ำในโครงการฯ และพื้นที่โดยรอบได้ทั้งหมด อีกทั้งยังมีจุดเรียนรู้ต่างๆ มากมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาธรรมชาติ และการทำเกษตรแบบผสมผสาน

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 40.211 E99˚ 48.665

งานกาชาดเที่ยวราชบุรี

สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดราชบุรีจัดงานกาชาดเที่ยวราชบุรีขึ้น ณ บริเวณศาลากลางจังหวัดและถนนรอบศาลากลางในเขตอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นประจำทุกปีในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม เป็นเวลา ๑๐ วัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้สนับสนุนกิจการของสำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดราชบุรีและสภากาชาดไทย สำหรับการช่วยบรรเทาสาธารณภัย สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ยากไร้-ผู้ด้อยโอกาส และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ภายในงานกาชาดมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งการจำหน่ายสลากกาชาด การแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การจัดโครงการประชาชนชาวราชบุรีร่วมบริจาคโลหิตถวายพ่อหลวง การจัดนิทรรศการของส่วนราชการ การจัดการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี การประกวดผลิตภัณฑ์ชุมชน การประกวดร้องเพลง และการแสดงดนตรีจากนักร้องชื่อดัง พร้อมกันนี้ยังมีการจัดจำหน่ายสินค้าอุตสาหกรรม ผลิตผลทางการเกษตร หัตถกรรมพื้นบ้าน และอาหารอร่อยที่มีชื่อของเมืองราชบุรี

งานดำเนินรำลึก ๑๐๕ ปี เสด็จประพาสต้น

งานดำเนินรำลึก ๑๐๕ ปี เสด็จประพาสต้นจัดขึ้น ณ วัดโชติทายการาม ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในช่วงเดือนกรกฎาคมเป็นประจำทุกปี

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่ทรงมีต่อพสกนิกรอำเภอดำเนินสะดวก ชาวอำเภอดำเนินสะดวกจึงร่วมใจกันจัดงาน ดำเนินรำลึก ๑๐๕ ปี เสด็จประพาสต้น เพื่อแสดงความจงรักภักดีและอนุรักษ์ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอดำเนินสะดวก

ภายในงาน นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสบรรยากาศย้อนยุคแบบไทยโบราณ ผ่านนิทรรศการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ การแข่งขันกีฬาทางน้ำ การแสดงหุ่นกระบอก การประลองดนตรีไทย การแสดงศิลปะการชกมวยไทย การแสดงทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ๘ กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดราชบุรี รวมทั้งกิจกรรมล่องเรือตามเส้นทางเสด็จประพาสต้น ร.๕ ซึ่งเป็นกิจกรรมพิเศษของงาน

การเสด็จประพาสต้นของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ร.ศ. ๑๒๓ (พ.ศ. ๒๔๔๗) เป็นการเสด็จชลมารคและทางรถไฟเป็นหลัก มีจุดเริ่มต้นจากพระราชวังบางปะอินเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๗ ผ่านจังหวัดปทุมธานี นนทบุรี กรุงเทพฯ ธนบุรี สมุทรสาคร ราชบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา เสด็จฯ กลับสู่พระราชวังบางปะอิน แล้วเสด็จฯ โดยทางรถไฟกลับกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๗

การเสด็จประพาสครั้งนั้น ได้เสด็จฯ เข้าคลองดำเนินสะดวก หลักหก วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๗ ประทับแรมที่วัดโชติทายการาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ทรงเรียกเล็กประพาสทุ่ง และทรงแวะบ้านนายดิ่งกับเจ๊กฮวด

งานเทศกาลองุ่นหวานและของดีดำเนินสะดวก

งานเทศกาลองุ่นหวานและของดีดำเนินสะดวก จัดขึ้นเป็นประจำช่วงปลายเดือนมีนาคมของทุกปี ที่วัดราษฎร์เจริญธรรม (วัดสุน) ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เพื่อส่งเสริมการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรมของชาวสวนอำเภอดำเนินสะดวกให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย

ภายในงาน นักท่องเที่ยวจะได้พบกับกิจกรรมการประกวดผลิตผลทางการเกษตร เช่น องุ่นหวาน ผลไม้-ผักปลอดสารพิษ การประกวดลีลาการทำอาหารคาวหวาน การประกวดก๋วยเตี๋ยวเรือ การประกวดซุ้มตำบล การประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง การประกวดธิดาองุ่นหวาน การประกวดหนูน้อยองุ่นหวาน การแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับองุ่นและพืชพรรณไม้ ขบวนแห่เรือสาวงามองุ่น รำวงย้อนยุค ล่องเรือชมสวนไหว้พระ การจำหน่ายองุ่นพันธุ์ดี การแสดงศิลปวัฒนธรรม การแข่งขันกีฬาพื้นบ้านทางน้ำ และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนพื้นบ้านของชาวดำเนินสะดวก

งานประเพณีกินข้าวห่อ

งานประเพณีกินข้าวห่อ ในภาษากะเหรี่ยง-โปว์ว่า อั้งหมี่ต่อ ในแต่ละหมู่บ้านจะจัดขึ้นในช่วงเดือนเก้า ตามปฏิทินจันทรคติ ที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี แต่ในส่วนของวันจัดงานนั้นแต่ละหมู่บ้านจัดงานประเพณีไม่ตรงกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียกขวัญของผู้คนที่กระจัดกระจายท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ ให้กลับมาอยู่กับเนื้อกับตัวในช่วงเดือนเก้านี้

งานประเพณีกินข้าวห่อเริ่มขึ้นในเวลากลางคืน โดยผู้อาวุโสของแต่ละครัวเรือนจะยกกระบุงสำหรับประกอบพิธีมาไว้ที่หัวบันไดบ้าน จากนั้นจึงใช้ไม้คนข้าวเคาะที่หัวบันไดเพื่อเรียกขวัญ ในช่วงเวลานี้บรรดาคนรุ่นอื่น ๆ ต่างก็ส่งเสียงดัง ตีเกราะเคาะปี๊บเพื่อช่วยเรียกขวัญให้กลับมาสู่บ้านตามความเชื่อ จนกระทั่งในเวลารุ่งเช้า สมาชิกในครอบครัวจะตื่นแต่เช้าเตรียมตัวสำหรับการประกอบพิธีผูกข้อมือเรียกขวัญ

ข้าวห่อ

เป็นอาหารพิเศษในประเพณีกินข้าวห่อ ทำจากข้าวเหนียวห่อใบตองเป็นรูปทรงกรวย แล้วนำไปต้มจนสุก มักจะรับประทานกับกระฉีก ใช้สำหรับเป็นเครื่องประกอบพิธีและเลี้ยงแขกเหรือญาติมิตรที่มาเยี่ยมเยียน

งานปอยขันโตกรวมใจไทยวน

งานปอยขันโตกรวมใจไทยวน เป็นงานประเพณีที่จัดในราวเดือนกุมภาพันธ์ ณ บริเวณจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงเป็นการปลูกสร้างจิตสำนึกในการสืบสานวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยวน

กิจกรรมภายในงานในช่วงเช้าเป็นพิธีการเลี้ยงผีเฮือน พิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษ หรือที่เรียกกันว่า ผีโคตรเหง้า และผีปู่ย่า ช่วงค่ำตั้งแต่ทกโมงเย็นเป็นต้นไป เป็นกิจกรรมในภาคบันเทิง มีการกินเลี้ยงขันโตก ชมการแสดงพื้นเมือง พร้อมกับการแสดงประกอบแสงเสียงวิถีชีวิตของชาวไทยวนแต่โบราณ

ดูที่ จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว

ขันโตก

ขันโตก เป็นวัฒนธรรมการร่วมรับประทานอาหารแบบล้านนา โดยนั่งบนพื้นหรือเรือนล้อมวง โตก สำรับอาหาร การจัดวางอาหารบนโตกนิยมใช้ถ้วยวางเรียงกันเต็มพื้นที่ ข้าวเป็นข้าวเหนียวที่นึ่งอุกบรรจุในแอ่บข้าว โดยใช้มือหยิบข้าวเหนียวจิ้มกับข้าว เป็นกินพอดีคำ เมื่ออิ่มจะล้างมือในอ่างน้ำที่จัดวางไว้ข้างๆ

ขันโตกมี ๓ ขนาดคือ ขันโตกหลวง ขันโตกสาม และขันโตกน้อย

งานราชบุรี ไชน่าทาวน์

งานราชบุรี ไชน่าทาวน์ จัดขึ้น ณ บริเวณหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี บนถนนอัมรินทร์และถนนวรเดช ในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เพื่อร่วมเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีน โดยทางจังหวัดราชบุรีได้จัดงานขึ้นอย่างยิ่งใหญ่เป็นเวลา ๕ วัน ตลอดเส้นทางของการจัดงานราชบุรี ไชน่าทาวน์ได้มีการสร้างบรรยากาศของงานให้เป็นแบบวัฒนธรรมจีน มีทั้งการประดับโคมไฟ ซุ้มประตูทางเข้า ซุ้มถ่ายภาพสัญลักษณ์เมืองโอ่งมังกร ศาลเจ้าจำลอง

กิจกรรมที่น่าสนใจในงานมีอยู่หลากหลาย โดยเริ่มจากขบวนแห่ที่สวยงามในพิธีเปิด นอกจากนี้ ยังมีการเชิดสิงโตบนเสาดอกเหมย การแสดงสิงโตกลางน้ำ การแสดงคอนเสิร์ตจากศิลปินชื่อดัง การแสดงทางวัฒนธรรมจากประเทศจีน การประกวดมิสเตอร์ไชน่าทาวน์ การประกวดตี๋น้อยไชน่าทาวน์ การประกวดหมวยน้อยไชน่าทาวน์ การแสดงอุปรากรจีน(งิ้ว) และการแสดงพลุ แสง สี เสียงทุกคืน

จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว

จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ก่อตั้งขึ้นด้วยความตั้งใจของ ดร.อุดม สมพร เลือดเนื้อเชื้อไขชาวไทยวน คูบัว บ้านไร่ต้นมะม่วง ได้คิดโครงการจัดสร้างจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว ด้วยความมุ่งมั่นในแรงบันดาลใจดังกล่าว จึงเป็นผลให้ได้รับการประสานงานจากคณะกรรมการวัดโขลงสุวรรณคีรี อนุญาตให้ใช้พื้นที่วัดโขลงสุวรรณคีรี จัดสร้างพิพิธภัณฑ์เมืองคูบัว

ภายในจิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัว มีการจัดแสดงโบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุประเภทต่างๆ โดยจัดเป็นห้องๆ เช่น ห้องจัดแสดงภูมิปัญญาสมัยทวารวดี ห้องจัดแสดงเครื่องมือทำมาหากิน เช่น เครื่องไถนา เครื่องดักสัตว์และของใช้ ห้องจัดแสดงมุมหลับนอนสอนลูกหลาน ห้องจัดแสดงการระดมความคิดของคนในชุมชน ห้องจัดแสดงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยวน แสดงให้เห็นวัฒนธรรมบางส่วนเกี่ยวกับเรื่องข้าวชาวไทยวน ห้องจัดแสดงภูมิปัญญาทอผ้าจก ห้องจัดแสดงผ้าโบราณ และห้องจัดแสดงชาติพันธุ์ในจังหวัดราชบุรี

จิปาถะภัณฑ์สถานบ้านคูบัวได้รับรางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ครั้งที่ ๗ ประจำปี ๒๕๕๑ รางวัลดีเด่นประเภทองค์กรสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ° 29.231 E99 ° 50.064

งานชวนคู่รักส่งตะวัน รักนิรันดร์วันวาเลนไทน์ บนยอดเขากระโจม

อำเภอสวนผึ้งได้ใช้พื้นที่ยอดเขากระโจม จัดกิจกรรม งานชวนคู่รักส่งตะวัน รักนิรันดร์วันวาเลนไทน์ บนยอดเขากระโจม ขึ้นทุกปี ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวันแห่งความรัก คู่สมรสที่มีความประสงค์จดทะเบียนสมรสที่สนใจจะเข้าร่วมกิจกรรมสามารถลงทะเบียนได้ที่สำนักทะเบียนอำเภอสวนผึ้ง พร้อมทั้งตรวจสอบเอกสารและดำเนินการจดทะเบียนสมรส ภายในงานมีกิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ อาทิ การแสดงของนักเรียน กลุ่มแม่บ้าน ดนตรีโฟล์คซอง และกิจกรรมรอบกองไฟ

ชุมชนคนไทยวน

ชุมชนคนไทยวน เมื่อแรกเริ่มที่ชาวยวนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่จังหวัดราชบุรี บรรพบุรุษชาวยวนได้ทำมาหากินอยู่บริเวณบ้านไร่นที ริมฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง ใกล้ตัวเมืองราชบุรี แต่เมื่อผู้คนมากขึ้นก็ต้องขยับขยายหาที่เพิ่ม จึงได้อพยพมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้และตั้งถิ่นฐานใหม่บริเวณตำบลคูบัวซึ่งเป็นตำบลที่มีคนยวนอาศัยอยู่มากที่สุด และมีบางส่วนที่ไปตั้งถิ่นฐานที่ดอนตะโก เจดีย์หัก อ่างทอง ดอนแร่ และห้วยไผ่

ปัจจุบันมีประชากรเชื้อสายไทยวน อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน ยังคงสืบทอดงานศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่โดดเด่นของชาวไทยวน โดยเฉพาะภูมิ ปัญญาการทอผ้าจก ซึ่งสามารถพบเห็นได้ทั้งในบ้านเรือน โรงเรียนบางแห่ง และศูนย์ศิลปะการทอผ้าจก แต่ก็มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย

จากการอนุรักษ์ผ้าจกของชาวยวนคูบัวนี้เอง เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ ดร.อุดม สมพร มีแนวความคิดที่จะบริหารจัดการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมชาวไทยวนด้วยระบบพิพิธภัณฑ์ จึงดำเนินโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชุมชนขึ้นมาโดยใช้ชื่อว่า จิปาถะ-ภัณฑ์สถานบ้านคูบัว และเปิดให้เข้าชมเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚29.231 E99˚50.084

ตลาดโคยกี้

ตลาดโคยกี้ ถนนวรเดช ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นตลาดถนนคนเดินในช่วงบ่ายถึงค่ำ ทุกวันศุกร์ วันเสาร์ และวันอาทิตย์

คำว่า "โคยกี้" เป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว โดย โคย แปลว่า คลอง และ กี้ แปลว่า ริม เมื่อรวมกัน ตลาดโคยกี้ จึงแปลว่า ตลาดริมคลอง เป็นตลาดเก่า ในอดีตมีความเจริญรุ่งเรืองมาก ในฐานะตลาดริมน้ำ เมืองหน้าด่านที่สำคัญทางภาคตะวันตก เมื่อการคมนาคมทางน้ำไม่ได้รับความนิยม ตลาดโคยกี้เดิมก็เริ่มเงียบเหงาลงทุกวัน

จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๕๒ นายวิชัย นันทชัยพร นายกเทศมนตรีเมืองราชบุรี เห็นว่าตลาดเริ่มซบเซา จึงได้นำเรื่องเข้าปรึกษากับภาคราชการและชุมชนตลาดเก่า เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวย้อนอดีต อันทรงคุณค่าภายใต้ชื่อ ตลาดเก่าโคยกี้ยามเย็น

ปัจจุบันตลาดโคยกี้เปิดขึ้นอีกครั้งเมื่อวันศุกร์ที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยให้ประชาชนที่สนใจและอยู่บริเวณตลาดมาค้าขายกันเป็นประจำทุกวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐-๒๒.๐๐ นาฬิกา ภายในตลาดมีสินค้าให้เลือกซื้อมากมาย ทั้งอาหารคาว-หวาน งานหัตถกรรม รวมถึงงานศิลปะต่าง ๆ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ˚32.435 E99 ˚49.360

ตลาดน้ำดำเนินสะดวก (คลองต้นเข็ม)

ตลาดน้ำดำเนินสะดวก (คลองต้นเข็ม)

สินค้าขายดีและขึ้นชื่อของตลาดน้ำดำเนินสะดวกคือ กุยช่ายโบราณสูตรคนจีนแต้จิ๋วแท้ๆ ร้านคุณยายยิ้มหวาน พายเรือขายตั้งแต่ยังสาวจนอายุ ๘๐ ปีแล้ว ลักษณะกุยช่ายจะมีรูปร่างครึ่งวงกลมแบนๆ มีไส้กุยช่าย ไส้มะละกอ ไส้เผือก ไส้กระหล่ำปลี นอกจากนี้ ยังมีของฝากขายดีอื่นๆ อีก เช่น น้ำตาลปึก น้ำตาลสด กะละแม ปลาหมึกแห้ง และกุ้งแห้ง เป็นต้น

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๙ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองเพื่อเชื่อม ๓ จังหวัดเข้าด้วยกัน โดยใช้แรงงานลูกจ้างชาวจีนขุดด้วยกำลังคน รวมระยะทางทั้งสิ้น ๓๓ กิโลเมตร และพระราชทานนามคลองนี้ว่า คลองดำเนินสะดวก

คลองดำเนินสะดวกเชื่อมแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง เริ่มตั้งแต่ประตูน้ำบางยางแม่น้ำท่าจีน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ถึงประตูน้ำบางนกแขวก แม่น้ำแม่กลอง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ทำให้ประชาชนในจังหวัดราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ติดต่อกันสะดวกขึ้น และตลอดสองฝั่งคลองดำเนินสะดวกมีคลองซอยแยกออกไปกว่า ๒๐๐ คลอง อันเป็นที่มาของตลาดน้ำดำเนินสะดวก

ตลาดน้ำดำเนินสะดวกเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ด้วยภาพของตลาดลอยน้ำที่คลาคล่ำไปด้วยเรือพายบรรทุกสินค้านานาชนิด ทั้งอาหาร ขนม ผัก ผลไม้ ของแห้ง พ่อค้าแม่ค้าสวมเสื้อผ้าไทนสีคราม ใส่งอบใบลาน พายเรือเร่ขาย แลกเปลี่ยนสินค้าตั้งแต่เช้าตรู่ไปจนถึงช่วงเที่ยง

ตลาดน้ำดำเนินสะดวกในปัจจุบันย้ายมาจากตลาดน้ำที่คลองลัดพลีมาอยู่ที่คลองต้นเข็ม แต่เดิมเป็นท่ารถที่ชาวสวนส่งสินค้าเกษตรขึ้นรถบรรทุกไปขายในกรุงเทพฯ หรือรับสินค้าเกษตรจากที่อื่นมาขายชาวบ้านริมคลองเพราะต้องการให้การเดินทางมาเที่ยวด้วยรถยนต์สะดวกขึ้นกว่าเดิม

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚31.144 E99˚57.340

ตลาดน้ำดำเนินสะดวกเก่า (คลองลัดพลี)

คลองลัดราชบุรี (คลองลัดพลี)

ทางราชการได้เริ่มขุดคลองลัดราชบุรี (คลองลัดพลี) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๒ แล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๔๔๔ และได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมาตั้งอยู่ที่ปากคลองลัดราชบุรี สร้างเป็นแบบศาลาห้าห้อง มุงด้วยกระเบื้องดินเผาสีแดง เดิมเป็นศาลาที่พักคนงานขุดคลองปากคลองลัดราชบุรี ราษฎรจึงพากันเรียกว่า อำเภอศาลาแดง และอำเภอศาลาห้าห้อง ส่วนชาวจีนเรียกว่า อั้งเซี่ยวล้า ซึ่งคำดังกล่าวกลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่ชาวจีนและชาวไทยถิ่นอื่นเข้าใจดีว่า หมายถึง อำเภอดำเนินสะดวก

ตลาดน้ำดำเนินสะดวกเก่า หรือคลองลัดพลี ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี แต่เดิมคลองลัดพลี ชาวบ้านจะเรียกกันว่า ตลาดโรงยา หรือโรงยาฝิ่นในสมัยก่อน ระยะทางระหว่างปากคลองลัดราชบุรีหรือปากคลองลัดพลีไปตามคลองดำเนินสะดวกไปจนถึงบริเวณหน้าโรงภาพยนตร์ดำเนินสะดวกเธียเตอร์ ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่าคลองใหญ่ เล่ากันว่า ในวันที่มีตลาดนัด ท้องน้ำจะคลาคล่ำไปด้วยเรือสินค้า ทั้งเรือสำปั้น เรือแปะ เรือมาด และเรืออื่นๆ จอดค้าขายเรียงรายกันยาวเป็นกิโลเมตร

ปัจจุบันทางจังหวัดราชบุรีได้ร่วมมือร่วมใจกับชุมชนรื้อฟื้นคืนชีวิตให้กับตลาดน้ำแห่งนี้อีกครั้ง โดยชาวบ้าน ชาวสวนจะนำผัก ผลไม้ ขนมหวาน และอาหาร ลงเรือพายมาขายนักท่องเที่ยวทุกวันตั้งแต่เช้าจนถึงช่วงบ่าย

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚31.324 E99˚57.450

ตลาดเจ็ดเสมียน

ตลาดเจ็ดเสมียน อยู่ในเขตตำบลเจ็ดเสมียน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นตลาดริมทางรถไฟที่เคยรุ่งเรืองมากในอดีต บริเวณตลาดเจ็ดเสมียนแต่เดิมเคยมีต้นจามจุรีใหญ่สองต้นอยู่ริมแม่น้ำแม่กลอง เป็นหมุดหมายของตลาดเล็ก ๆ ให้พ่อค้า แม่ค้าทางบกเอาสินค้ามาแลกเปลี่ยนกับสินค้าตลาดทางน้ำ มีเรือนแถวชั้นเดียว หลังคามุงจากพอเป็นแหล่งพิงพักชั่วคราว

เมื่อเกิดการพัฒนามากขึ้น ต้นจามจุรีถูกโค่นลง และปลูกสร้างห้องแถวไม้สองชั้นขึ้นมา ตัวตลาดสดขยับจากริมน้ำเข้ามาใกล้ทางรถไฟมากขึ้น เรือนแถวชั้นเดียวถูกรื้อร้างไป ตลาดใหม่นี้เป็นที่ซื้อขายของคนทั้งสองฝั่งน้ำ ปัจจุบันตลาดจะคึกคักมากในช่วงเช้าตรู่ สินค้าขึ้นชื่อของตลาดเจ็ดเสมียนคือ ไชโป๊วหวาน มีให้เลือกซื้อหลายร้าน เนื่องจากย่านเจ็ดเสมียนถือเป็นแหล่งปลูกหัวไช้เท้า ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำหรับทำไชโป๊ว

ตลาดเจ็ดเสมียน

มีเรื่องเล่าหลายตำนาน ตำนานหนึ่งเล่าว่า เมื่อพระยาตากตีฝ่าวงล้อมของพม่ามาได้ ต้องการรวบรวมไพร่พล มีชาวบ้านจำนวนมากอาสารับใช้ จนขุนทหารที่เป็นเสมียนไม่เพียงพอ พระยาตากต้องการรับสมัครให้ทันพลบค่ำโดยเป็นเคล็ดของศาสตร์โบราณ จึงประกาศให้ผู้รู้หนังสือมาช่วย มีชาย ๗ คน สมัครเข้ามา จึงเรียกหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านเจ็ดเสมียน

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚32.181 E99˚49.268

ถ้ำเขาบิน

ถ้ำเขาบิน อยู่ในเขตตำบลหินกอง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ภายในถ้ำมีไฟฟ้าซ่อนไว้ตามหลืบ แต่งถ้ำและส่องทางให้เดินชมได้สะดวก ระยะทางเดินรวม ๕๐๐ เมตร ห้องโถงแรกมีชื่อว่า *อาคันตุกะ* ลึกเข้าไปไม่มากจะถึงโถงที่สอง *ศิวสถาน* มีม่านหินย้อยราวกับชั้นน้ำตก จากจุดนี้ต้องเดินเข้าไปในถ้ำเล็ก ๆ ที่มีหินย้อยทรงกรวยแหลมมากมายก่อนจะถึงคูหา *ธารอโนดาต* ที่มีหินย้อยรูปหมาหูขาดตัวใหญ่ ห้องถัดไปเป็นที่มาของชื่อเขาบิน เพราะมีแท่งหินขนาดใหญ่รูปทรงคล้ายนกกำลังสยายปีกกว้างราวกับจะโผบินขึ้นสู่ท้องฟ้า เมื่อเดินต่อไปตามทางดินเรียบจะผ่านห้องโถงที่กว้างที่สุดและเป็นจุดที่สูงที่สุดในถ้ำ *เทวภัตสโมสร* เป็นโถงขนาด ๓,๒๐๐ ตารางเมตร (๒ ไร่) จากตรงนี้มีเส้นทางเชื่อมต่อไปยังห้อง *กินนรทัศนา* ห้องยอดนิยมของนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีบ่อน้ำใสเล็ก ๆ ที่เชื่อกันว่าหากหันหลังให้บ่อน้ำ แล้วหลับตาอธิษฐานในสิ่งที่อยากได้แล้วโยนเหรียญข้ามหัวลงไป คำขอจะเกิดผลภายใน ๗ วัน ถัดจากห้องนี้ไปจะเป็นห้องพฤกษาหิมพานต์ และอุทยานทวยเทพ ก่อนที่ทางเดินจะวกพามาออกยังประตูหน้าปากถ้ำ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚35.578 E99˚40.019

ถ้ำค้างคาว (เขาช่องพราน)

ถ้ำค้างคาวเขาช่องพราน ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นแหล่งดูค้างคาวบินออกจากถ้ำที่น่าตื่นตาตื่นใจ ส่วนมากเป็นค้างคาวหนูขนาดเล็กที่มีหางยาว ลักษณะมีหน้าสั้น จมูกไม่มีแผ่นเนื้อข้าง ๆ หูใหญ่ติดกัน ใบหูชั้นในเล็กและสั้น หางยาว ปลายหางไม่มีหนัง ปีกยืด ค้างคาวที่นี่อาศัยอยู่ในถ้ำ บริเวณวัดเขาช่องพราน เมื่อถึงเวลาประมาณ ๑๗.๓๐-๑๘.๐๐ นาฬิกาของทุกวัน ค้างคาวจำนวนนับล้านตัวจะบินกรูกันออกจากถ้ำเพื่อออกหากิน

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚43.143 E99˚46.376

ค้างคาว

เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเพียงชนิดเดียวเท่านั้นที่สามารถบินได้เหมือนสัตว์ปีก โดยมีปีกที่เป็นหนังบาง ๆ เชื่อมอยู่บริเวณแขนและขา เมื่อค้างคาวเคลื่อนที่ไปข้างหน้า แรงดันภายใต้ปีกซึ่งมีมากกว่าแรงดันด้านบนจะช่วยดันค้างคาวให้บินขึ้นไปในอากาศได้เหมือนนก

ในประเทศไทยมีค้างคาวมากกว่า ๑๐๐ ชนิดที่ใช้ถ้ำเป็นที่อยู่อาศัย โดยแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ค้างคาวกินแมลง ซึ่งมีขนาดเล็ก แต่มีจำนวนมากถึง ๙๙ ชนิด และค้างคาวกินผลไม้ ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า พบประมาณ ๑๘ ชนิด

ถ้ำจอมพล

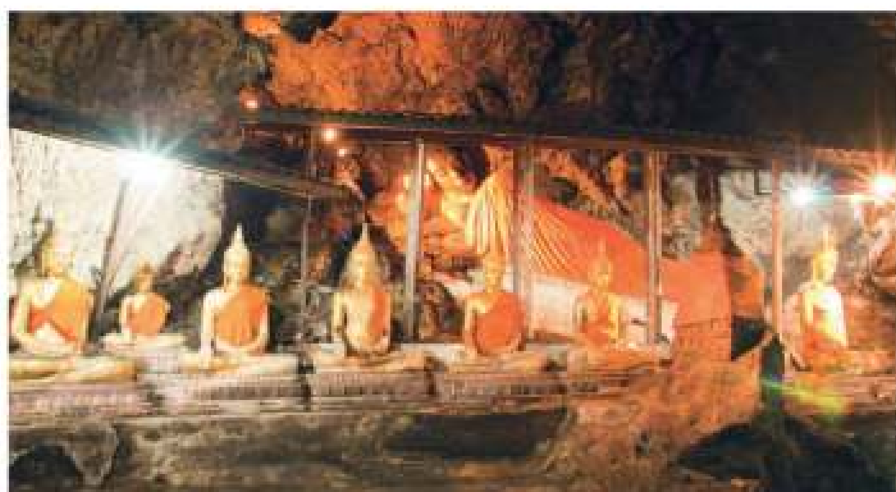
ถ้ำจอมพล ตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เดิมชื่อว่า ถ้ำมุจลินทร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จประพาสถ้ำนี้ และทอดพระเนตรหินงอกหินย้อย มีลักษณะคล้ายริ้วไหมอินทรธนูของจอมพลในสมัยนั้น จึงทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามใหม่ว่า ถ้ำจอมพล ต่อมาถ้ำแห่งนี้ยังมีพระมหากษัตริย์เสด็จประพาสอีก ๒ พระองค์คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งแต่ละพระองค์ได้ทรงจารึกอักษรพระปรมาภิไธยย่อและพระนามาภิไธยย่อไว้ที่บริเวณแผ่นผาหน้าถ้ำ

ภายในถ้ำจอมพลมีความกว้าง ๓๐ เมตร ยาว ๒๔๐ เมตร มีความสูงจรดเพดาน ๒๕ เมตร แบ่งเป็น ๓ ส่วน ส่วนแรกเป็นห้องโถง ไม่มีหินงอกหินย้อยมากนัก ส่วนที่สอง มีหินงอกหินย้อยที่มีชื่อเรียกต่างกันไป เช่น ธารศิลา สร้อยระย้า แล้งามริ ผาวิจิตร หินงอกหินย้อยชื่อผาวิจิตรนี้เองเป็นที่มาของชื่อถ้ำจอมพล ส่วนสุดท้ายด้านในสุดของถ้ำเป็นห้องโถงที่มีเพดานถ้ำทะลุเป็นช่องกว้าง มีแสงส่องลอดลงมากระทบเนินที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางลีลา นอกจากนี้ มุมถ้ำอีกด้านหนึ่งยังประดิษฐานพระพุทธรูปปางไสยาสน์

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ˚ 37.604 E99 ˚ 16.605

ถ้ำพระนอน (เขาช่องพราน)

ถ้ำพระนอน ตำบลเตาปูน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า ถ้ำพระ เป็นถ้ำที่สวยงาม ภายในถ้ำประดิษฐานพระพุทธไสยาสน์องค์ใหญ่ ยาว ๙ เมตร และพระพุทธรูปโบราณอีกหลายองค์

คู่ที่	เขาช่องพราน/ ถ้ำค้างคาว (เขาช่องพราน)
พิกัดภูมิศาสตร์	N13 ˚ 43.143 E99 ˚ 46.376

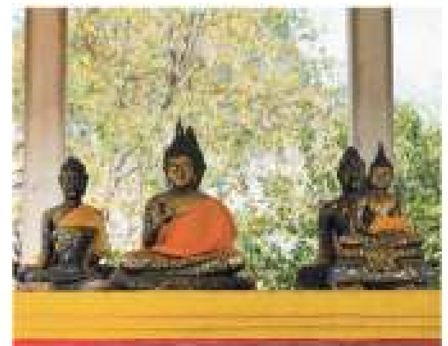
ถ้ำฤาษีเขางู

ด้านล่างรูปสลักมีจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต จำนวน ๑ บรรทัด โดยมีอักษรทั้งหมด ๑๒ ตัว เป็นรูปแบบอักษรที่นิยมใช้กันในประเทศอินเดียตอนใต้ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ อ่านได้ว่า ปุญกรมฺ ชระ ศรีสมาธิคุปต (ะ) แปลว่า พระศรีสมาธิคุปตะเป็นผู้บริสุทธิ์ด้วยการกระทำบุญ

ถ้ำฤาษีเขางูในบริเวณอุทยานหินเขางู ตำบลเกาะพลับพลา อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ภายในถ้ำมีรูปสลักพระพุทธรูปประทับนั่งห้อยพระบาท พระหัตถ์ซ้ายวางบนพระเพลา พระหัตถ์ขวาแสดงปางวิตรรกะหรือปางแสดงธรรมเทศนา ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะอินเดียแบบหลังคุปตะ (ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๓) และเป็นที่นิยมในศิลปะจีนสมัยราชวงศ์ถัง (ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๔) ลักษณะพระพักตร์แบน พระขนงสลักเป็นเส้นนูนโค้งต่อกันเป็นรูปปีกกา พระเนตรโปน พระนาสิกแบน พระโอษฐ์หนา และขมวดพระเกศาใหญ่ มีรัศมีเป็นรูปดอกบัวตูม

นอกจากนี้ บริเวณผนังถ้ำด้านตะวันตกยังพบภาพจำหลักเป็นรูปพระพุทธรูปประทับยืนแสดงปางประทานอภัยสมัยทวารวดี อายุระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๓ เช่นเดียวกัน บริเวณโดยรอบพระเศียรมีร่องรอยสีแดงติดอยู่ สันนิษฐานว่าแต่เดิมคงมีการทาสีที่องค์พระพุทธรูปด้วย

ดูที่	อุทยานหินเขางู
พิกัดภูมิศาสตร์	N13˚34.499 E99˚46.603

ถ้ำสาริกา

ถ้ำสาลิกา ตำบลธรรมเสน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เดิมเรียกว่า ถ้ำหนองตีเหล็ก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เสด็จประพาสถ้ำแห่งนี้คราวเสด็จพระราชดำเนินกลับจากเมืองเพชรบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๒ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๔๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ก็ได้เสด็จประพาสถ้ำสาริกา และทรงจารึกอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จปร ร.ศ. ๑๑๘ ไว้ที่ผนังปากถ้ำ พร้อมกับได้พระราชทานนามใหม่ว่า ถ้ำสาริกา หลังจากนั้นต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้มีการสร้างวัดถ้ำสาริกาขึ้นบริเวณเชิงเขาหน้าถ้ำ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13° 38.748 E99° 44.310

เถ้าฮงไถ่

โรงงานเถ้าฮงไถ่ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นโรงงานผลิตเครื่องเคลือบดินเผานานาชนิด โดยเฉพาะโอ่งและไหรุ่นแรก ๆ และเป็นหนึ่งในไม่กี่แห่งที่ยังคงปั้นไหอยู่ เจ้าของคือ นายศุภรัตน์ ศิตะธรรมภรณ์ รับช่วงการเป็นเถ้าแก่ต่อจากบิดาคือ จือเหมือ แซ่อึ้ง ชาวจีนคนสำคัญที่ริเริ่มธุรกิจโอ่งมังกรของราชบุรี เครื่องเคลือบดินเผาแล้วขยายมาเป็นโอ่งมังกรของราชบุรี (พชพล ปิ่นเจริญ) หรือเป็นรายแรกของเมืองไทยก็ว่าได้

ปัจจุบันโรงงานเถ้าฮงไถ่มีการประยุกต์และพัฒนาสินค้าเพื่อค้าให้เข้ากับยุคสมัย มีลวดลายที่สวยงามและรูปแบบหลากหลายมากขึ้น ทั้งโอ่ง กระถางต้นไม้ แจกัน อ่างปลา อุปกรณ์ประดับบ้านและประดับสวนหย่อม ฯลฯ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13° 32.496 E99° 48.563

เทศกาล Candles in the winter romantic Arts Festival

ทุกวันเสาร์ของเดือนธันวาคม ณ อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ในพื้นที่ของ The scenery vintage farm หรือ The scenery resort และบ้านหอมเทียน จะมีการจัดเทศกาลสุดโรแมนติกขึ้นภายใต้ชื่องานว่า candles in the winter romantic Arts Festival

การจัดงานเน้นการแสดงประติมากรรมเทียนเป็นหลัก เช่น มีการแสดงงานศิลปะซุ้มเทียน ซุ้มเป่าแก้ว ซุ้มประติมากรรมเทียน ประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาจากเถ้าฮงไถ่ โรงงานผลิตโอ่งเก่าแก่ประจำจังหวัด ชมตุ๊กตาแกะขนฟู เทียนหลากสีสัน สนุกกับชิงช้าสวรรค์ ชมฟาร์มตัวยรถลากไม้ ชี่ม้าชมธรรมชาติ รวมถึงบูธเกมส์ไตล์พื้นบ้านแบบอังกฤษ (English Country)

ในส่วนของอาหาร นักท่องเที่ยวสามารถอิ่มอร่อยกับอาหารหลายรายการ ทั้งอาหารพื้นบ้านราชบุรี และอาหารนานาชาติ เช่น สลัดบาร์ เฟรนช์ฟราย นักเก็ต ไส้กรอก สปาเกตตี บาร์บีคิว เค้กหลากชนิด และไอศกรีมวาฟเฟิล ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกรับประทานอาหารที่ชอบได้ตลอดเส้นทางเดิน

ดูที่ โรงงานเถ้าฮงไถ่

ธารน้ำร้อนบ่อคลึง

การแช่น้ำพุร้อน

เป็นธาราบำบัดชนิดหนึ่งซึ่งมีประโยชน์ช่วยในระบบการไหลเวียนของโลหิต ปรับสภาวะสมดุลของร่างกายและระบบประสาท ลดการอาการตึงเครียดของกล้ามเนื้อ ทำให้รู้สึกสบายตัว การแช่น้ำพุร้อนที่เหมาะสมแต่ละครั้งควรอยู่ที่ประมาณ ๑๐-๑๕ นาที

ธารน้ำร้อนบ่อคลึง ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นบ่อน้ำพุร้อนธรรมชาติตั้งอยู่กลางป่าทิวเขาตะนาวศรี มีอุณหภูมิประมาณ ๔๐-๔๗ องศาเซลเซียส เหมาะสำหรับลงแช่เพื่อเป็นธาราบำบัด เดิมเคยเป็นเขตสัมปทานทำเหมืองแร่ชื่อเหมืองบ่อคลึง เมื่อหมดสัมปทานจึงได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่วนบริเวณที่อาบน้ำแร่แช่น้ำร้อนทำเป็นบ่อปูนปูกระเบื้อง มีทั้งบ่อในและบ่อนอก มีบริการให้เช่าชุดสำหรับอาบน้ำแร่ และหากต้องการชมตาน้ำบริเวณที่น้ำร้อนผุดขึ้นมาก็มีทางเดินให้ขึ้นไปดูได้

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚31.260 E99˚14.689

น้ำตกเก้าชั้น (น้ำตกเก้าโจน)

น้ำตกเก้าชั้น ตำบลบ้านผาปก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นน้ำตกขนาดกลาง มีต้นน้ำมาจากป่าบนทิวเขาตะนาวศรี ชาวบ้านแถบนั้นเรียกว่า น้ำตกเก้าโจน มีทั้งหมดเก้าชั้น น้ำตกชั้นที่ ๙ เป็นชั้นที่สวยที่สุด เพราะมีหน้าผาสูงใหญ่ มีลานหินกว้าง หากเป็นช่วงฤดูฝนจะมองคล้ายกำแพงน้ำขนาดใหญ่

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 31.440 E99˚ 14.350

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรม-ราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรน้ำตกแห่งนี้ ได้พระราชทานชื่อใหม่ว่า น้ำตกเก้าชั้น ตามลักษณะของน้ำตกขนาดใหญ่ที่มี ๙ ชั้น และโปรดเกล้าฯ ให้พื้นที่น้ำตกแห่งนี้รวมอยู่ในโครงการอุทยานธรรมชาติ-วิทยา ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตน-ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเป็นเขตอนุรักษ์ทรัพยากรในระดับท้องถิ่น

น้ำตกซับเตย

น้ำตกซับเตย ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ห่างจากตัวอำเภอบ้านคาประมาณ ๖ กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่มีต้นกำเนิดในพื้นที่ผืนป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี ซึ่งมีพื้นที่ติดกับพื้นที่ป่ารอยต่อกับผืนป่าสหภาพพม่า

สำหรับน้ำตกแห่งนี้เป็นน้ำตกที่มีทั้งหมด ๙ ชั้นด้วยกัน โดยเส้นทางจากชั้นแรกไปจนสิ้นสุดที่ชั้นสุดท้าย จะผ่านไปตามผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ไม้ มีระยะทาง ๒ กิโลเมตร

ดูที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚23.844 E99˚22.741

น้ำตกผาแดง

น้ำตกผาแดง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี น้ำตกขนาดกลางที่มีต้นน้ำจากห้วยสันดา ซึ่งเป็นลำห้วยที่มีต้นกำเนิดจากลำห้วยเล็กๆ หลายสายบนเขากระโจมไหลมารวมกัน เหนือน้ำตกขึ้นไปเคยเป็นแหล่งแร่วุลแฟรมและดีบุกที่มีการทำเหมืองแร่เมื่อกว่า ๑๐๐ ปี การเดินเท้าสู่ตัวน้ำตกระหว่างทางจะผ่านเข้าไปในป่าที่มีความชื้นสูง ในช่วงฤดูฝนจึงมีทากชุกชุม ทางเดินสู่ชั้นน้ำตกเป็นการเดินลง จะเห็นน้ำตกไหลผ่านแก่งหินลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่าง โดยมีลักษณะเด่นอยู่ที่ผาหินที่เป็นสีแดงจากตะกอนดินเกาะติดอยู่กับแผ่นผา น้ำตกผาแดงไม่เหมาะที่จะลงเล่นน้ำเพราะตามหน้าผาและแก่งหินมีความสูงชัน

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚34.301 E99˚11.412

น้ำตกห้วยสวนพลู เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี

น้ำตกห้วยสวนพลู อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี แวดล้อมไปด้วยผืนป่าดิบชื้นที่ยังคงความสมบูรณ์ มีรายงานการพบนกเงือกถึง ๕ ชนิด

ดูที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚18.635 E99˚23.993

บึงกระจับ

กระจับ

ชื่อสามัญ : Water chestnut, Water caltrops

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Trapa bispinosa* Roxb.

เป็นพืชน้ำล้มลุก ลักษณะเป็นกอลอยน้ำ ใบมี ๒ แบบ ใบใต้น้ำเป็นเส้นคล้ายราก ส่วนใบลอยน้ำลักษณะคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ขอบใบจักแหลม ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างเป็นสีแดง ก้านใบยาวตรงกลางพอง ออก ดอกสีขาว มี ๔ กลีบ ออกดอกที่โคนก้านใบ ดอกบานเหนือน้ำ เมื่อเป็นผลจะจมลงใต้น้ำ ผลมีสีดำขนาดใหญ่ เปลือกหนาปลายสองข้างโค้งแหลมและแข็งคล้ายเขาควาย ขยายพันธุ์โดยฝักหรือแตกหน่อ

บึงกระจับ ตำบลหนองกบ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เหตุที่มีชื่อว่าบึงกระจับ เพราะสมัยก่อนในบึงมีต้นกระจับอยู่จำนวนมาก นับเป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ที่สุดในภาคตะวันตก อีกทั้งยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันตกด้วย โดยมีพื้นที่ถึง ๐.๓๔ ตารางกิโลเมตร (๒๑๐ ไร่) ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตอำเภอบ้านโป่งและอำเภอโพธาราม ทั้งนี้ บึงกระจับได้รับการพัฒนาตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 48.149 E99˚ 55.519

โบสถ์คริสต์พระหฤทัย

วัดพระหฤทัย หรือวัดเพลง เป็นวัดคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ตำบลวัดเพลง อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี มีอายุกว่า ๑๐๐ ปี สร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๗ โบสถ์หลังแรกสร้างด้วยไม้ ต่อมาคุณพ่อการ์โล เปติ ชาวฝรั่งเศสได้สถาปนาใหม่เพื่อให้มั่นคงเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๒ สร้างตามสถาปัตยกรรมตะวันตกแบบกอธิก มีความสวยงามและสร้างเสร็จในปี ๒๔๔๖ มีการจัดงานฉลอง ๑๐๐ ปีเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

สถาปัตยกรรมกอธิก (Gothic architecture)

สถาปนิกชาวฝรั่งเศสเป็นผู้คิดแบบ เผยแพร่ในศตวรรษที่ ๑๒ ได้รับความนิยมจนถึงศตวรรษที่ ๑๖ เดิมเรียกชื่อว่า แบบฝรั่งเศส (Opus Francigenum) ต่อมาแพร่ขยายไปทั่วยุโรป ส่วนคำว่า กอธิก เรียกชื่อกันตอนปลายยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา ลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมแบบกอธิก มีลักษณะเด่นรู้จักกันดีคือ การใช้โค้งแหลม เพดานสันและค้ำยันแบบปีก เช่น ประตูหน้าต่างเป็นรูปโค้งแหลม

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ˚ 27.480 E99 ˚ 53.239

โป่งยุบ

โป่งยุบ ตำบลท่าเคย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ลักษณะของพื้นที่เป็นที่ราบ แต่ถูกกระแสน้ำใต้ดินกัดกร่อนทำให้ดินด้านบนทรุดตัวเกิดเป็นหน้าผา แท่งเสาดินตะกอนจำนวนมาก ตะกอนที่โป่งยุบเป็นทรายแป้งและดินเหนียวที่มีดานหินรองรับชั้นตะกอน น้ำฝนที่กัดเซาะซ้ำทำให้เสาดินแหลมเล็กลง โป่งยุบจังหวัดราชบุรีมีลักษณะคล้ายแพะเมืองผีแต่เล็กกว่ามาก มีพื้นที่กว้าง ๑๖,๐๐๐ ตารางเมตร (๑๐ ไร่) ประมาณ ๑.๕ สนามฟุตบอล โป่งยุบเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาในเรื่องธรณีสัณฐานของเยาวชนในท้องถิ่น

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 30.758 E99˚ 21.379

พิพิธภัณฑ์ชุมชนหลวงสิทธิ์

พิพิธภัณฑ์ชุมชนหลวงสิทธิ์ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในอดีตเรียกว่า บ้านคุณหลวง เป็นเรือนไม้สัก ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบอาณานิคม ซึ่งสร้างขึ้นในปลายรัชกาลที่ ๕ ถึงรัชกาลที่ ๖ ในอดีตเป็นที่ทำงานของเทพการอุตสาหกรรม มักเรียกกันติดปากว่า ออฟฟิศล้งหวังตาล โดยใช้เป็นสำนักงานใหญ่ ที่ติดต่อ และรวบรวมข้อมูลธุรกิจต่าง ๆ เป็นสถานที่เก็บเอกสารระบบธุรกิจการค้าของหลวงสิทธิ์เทพการ เช่น อุตสาหกรรมการเกษตร โรงน้ำแข็ง โรงเลื่อย ฯลฯ

ปัจจุบันทายาทของหลวงสิทธิ์เทพการได้บูรณะปรับปรุงเรือนไม้สักแห่งนี้ให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรงและอยู่ในสภาพเดิม และทำเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงเอกสารข้อมูลธุรกิจต่าง ๆ ของหลวงสิทธิ์เทพการ

หลวงสิทธิ์เทพการเป็นคหบดีที่มีชื่อเสียงในบ้านโป่ง เดิมชื่อ นายกิมเคี่ยง วังตาล เป็นพ่อค้าที่ทำกิจการหลายอย่างจนเจริญรุ่งเรือง ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น หลวงสิทธิ์เทพการ ในคราวที่เสด็จฯ ซ้อมรบสนามในกิจกรรมเสือป่า ไม่มีผู้ใดมีกำลังคนสร้างที่ซ้อมรบได้ทันกำหนดภายใน ๓ สัปดาห์ได้ หลวงสิทธิ์เทพการสามารถสร้างได้ทันในเวลาที่กำหนด จึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 48.514 E99˚ 52.535

พิพิธภัณฑ์ทหารช่าง

พิพิธภัณฑ์ทหารช่าง อยู่ในกรมทหารช่าง ค่ายภาณุรังษี ตำบลพงสวาย อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จัดตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ เพื่อเป็นศูนย์รวมประวัติศาสตร์ โดยเริ่มก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ชั่วคราวขึ้น ๑ หลัง หน่วยงานทหารช่างหลายหน่วยได้มอบวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือช่างที่ชำรุดแล้วให้กับพิพิธภัณฑ์ จนทำให้พื้นที่เดิมคับแคบ จึงได้ปรับปรุงขยายพื้นที่ออกไป ต่อมาได้มีการปรับปรุงอาคารจัสแมก ซึ่งเป็นอาคาร ๒ ชั้น ทำห้องพิพิธภัณฑ์สำหรับบุคคลสำคัญของทหารช่าง ในปลาย พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้มีการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์อีกครั้ง โดยแยกบริเวณภายนอกอาคารเพื่อจัดแสดงรถจักรไอน้ำ

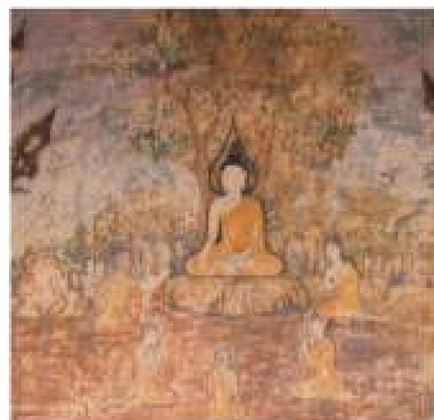
พิพิธภัณฑ์ทหารช่าง แบ่งลักษณะการจัดแสดงออกเป็น ๒ ส่วนคือ พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง และพิพิธภัณฑ์ภายในอาคาร ได้แก่ อาคารพิพิธภัณฑ์ ๒ ชั้น (อาคารจัสแมก) จัดแสดงประวัติความเป็นมาของกรมทหารช่าง เครื่องหมายสัญลักษณ์ประจำหน่วยทหารช่าง บุคคลสำคัญ เครื่องแบบของทหารช่างในอดีต เครื่องมือช่างบางส่วน อาวุธปืนโบราณ อาคารแปดเหลี่ยม จัดแสดงเกียรติประวัติของนายทหารช่างที่สร้างชื่อเสียงแก่เหล่าทหารช่าง และอาคารชั้นเดียว (อาคารรูปตัวแอล) จัดแสดงผลงานของทหารช่าง เช่น ประวัติเจ้ากรมการทหารช่างตั้งแต่คนแรกจนถึงปัจจุบัน ผลงานของทหารช่างกับการพัฒนาประเทศ และผลงานของทหารช่างกับการช่วยเหลือประชาชน เป็นต้น

พิกัดภูมิศาสตร์ N13° 32.650 E99° 49.554

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง

พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เริ่มจัดตั้งขึ้นจากดำริของพระครูธรรมพิทักษ์ หรือท่านอาจารย์ดม เจ้าอาวาสวัดม่วง ท่านเห็นคุณค่าของวัตถุสิ่งของโบราณ จึงร่วมกับชาวบ้านวัดม่วงได้ช่วยกันเก็บสะสมของโบราณ คัมภีร์โบราณ พระพุทธรูป ผ้าห่อคัมภีร์ เครื่องใช้ต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นวัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาและวิถีชีวิตชาวมอญบ้านม่วงไว้เป็นจำนวนมาก

การจัดแสดงแบ่งออกเป็น ๕ ส่วนคือ เรื่องราวเกี่ยวกับลุ่มแม่น้ำแม่กลอง เรื่องของสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น เรื่องบ้านม่วงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตชาวบ้านที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในชุมชนบ้านม่วงและท้องถิ่นใกล้เคียง

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚46.120 E99˚50.610

พิพิธภัณฑ์ภโวทัย (สวนภูมิปัญญาชาวบ้าน)

พิพิธภัณฑ์ภโวทัย ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ก่อตั้งโดยนายวัลลภและนางขวัญจิรา อุมัษเสถียร เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ประกอบด้วยตัวอาคารการจัดแสดงวัตถุโบราณ ๒ อาคาร เรือนไทยหมู่และเรือนไทยประยุกต์ สร้างด้วยไม้เนื้อแข็งหลายชนิด เช่น ไม้สักทอง ไม้มะค่า ไม้ประดู่ และไม้แดง จัดแสดงนิทรรศการสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่น นาฬิกา ขันลงหิน เครื่องถ้วยเงิน เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังแร่สมัยโบราณ หีบไม้ หีบหนัง กำปั่นเหล็กโบราณ โถ ตู้พระธรรม หนังสือตำรายาโบราณต่าง ๆ ฯลฯ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚30.837 E99˚20.676

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี ตั้งอยู่บนถนนวรเดช ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี การจัดนิทรรศการถาวรภายในอาคารเน้นเรื่องวิถีชีวิตท้องถิ่น ใช้เป็นศูนย์ศึกษาอนุรักษ์และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติตามแนวทางการพัฒนากิจการพิพิธภัณฑสถานสมัยใหม่ จัดแสดงทั้งทางด้านธรณีวิทยา วัฒนธรรมพื้นบ้าน ชาติพันธุ์วิทยา และแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม และธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งได้แบ่งเรื่องราวออกตามลักษณะของห้องจัดแสดง รวม ๑๐ ห้อง ดังนี้

ห้องที่ ๑ ธรณีวิทยา จัดแสดงแหล่งกำเนิดทรัพยากรธรรมชาติ ประเภทดิน หิน แร่ และรูปจำลองลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดราชบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ห้องที่ ๒ สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จัดแสดงร่องรอยหลักฐานของมนุษย์ในยุคแรก ๆ ที่มีการตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยในบริเวณจังหวัดราชบุรี ห้องที่ ๓ สมัยทวารวดี จัดแสดงร่องรอยของวัฒนธรรมทวารวดีที่พบในจังหวัดราชบุรีในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๕ ห้องที่ ๔ สมัยลพบุรี จัดแสดงร่องรอยหลักฐานของวัฒนธรรมขอมโบราณ หรือนักวิชาการชาวไทยนิยมเรียกกันว่า ลพบุรี ซึ่งปรากฏในจังหวัดราชบุรีในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘ ห้องที่ ๕ สมัยอยุธยา จัดแสดงเรื่องราวจังหวัดราชบุรีในสมัยอยุธยา (ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๙-๒๔) ห้องที่ ๖ สมัยรัตนโกสินทร์ จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับจังหวัดราชบุรีในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๔๗๕) ห้องที่ ๗ ราชบุรีวันนี้ จัดแสดงภาพในปัจจุบันของจังหวัดราชบุรีทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง การสังคม การเศรษฐกิจ ประชากร การประกอบอาชีพ ห้องที่ ๘ วัฒนธรรมพื้นบ้าน จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและสิ่งของเครื่องใช้ที่สำคัญของชนกลุ่มต่าง ๆ ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยในจังหวัดราชบุรี ห้องที่ ๙ โอ่งมังกร จัดแสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์และกรรมวิธีการผลิตเครื่องเคลือบดินเผาและโอ่งมังกร ห้องที่ ๑๐ กีฬา จัดแสดงเรื่องราวของนักกีฬาที่ทำชื่อเสียงให้จังหวัดราชบุรี

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚32.462 E99˚49.069

พุน้ำร้อนโป่งกระทิง (อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน)

พุน้ำร้อนโป่งกระทิง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี เป็นบ่อน้ำร้อนแบบบ่อธรรมดาขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๔ เมตร ความร้อน ๖๔ องศาเซลเซียส ลักษณะพิเศษของบ่อน้ำร้อนนี้คือ เมื่อตบมือจะทำให้เกิดเสียง ส่งผลให้มีฟองอากาศผุดขึ้นจากก้นบ่อ ซึ่งฟองอากาศที่ผุดขึ้นพร้อมน้ำร้อนเมื่อมีคลื่นเสียงกระเพื่อมผิวน้ำ เป็นฟองอากาศที่ถูกกักอยู่โดยชั้นตะกอนเมื่อเกิดการสั่นไหวจึงหลุดลอยขึ้นสู่ผิวน้ำ

บ่อน้ำพุร้อนโป่ง มีลักษณะเป็นน้ำที่ใส มีปริมาณของก๊าซน้อย ไม่มีกลิ่นกำมะถันและก๊าซไข่เน่า แต่มีปริมาณฟลูออไรด์สูง เหมาะกับการอาบ และแช่ ในบริเวณใกล้ ๆ กันมีบ่อเล็ก ๆ สำหรับอาบน้ำร้อนได้ แต่ผู้ที่จะลงอาบควรลงไปแช่ในน้ำเย็นที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่ไหลลงมาจากหิวเขาตะนาวศรีก่อน เพื่อให้ร่างกายได้ปรับอุณหภูมิ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚32.496 E99˚48.563

ฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ บ้านบ่อหวี

ฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ บ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารและเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร แหล่งทดลองปลูกพืชผลทางการเกษตรชนิดใหม่ ๆ แก่ชาวไร่และชาวกะเหรี่ยงในท้องถิ่น รวมทั้งเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมแปลงเกษตรอินทรีย์ ลักษณะผสมผสานในเนื้อที่ ๐.๓๕ ตารางกิโลเมตร (๒๑๙ ไร่) บนลาดเนินเขา มีทั้งแปลงไม้ผล แปลงพืชผักกินใบ แปลงพืชไร่ โรงเรือนเพาะเห็ด บ่อเลี้ยงปลา โรงเรือนสัตว์ปีก โรงเลี้ยงแพะนม และโรงเลี้ยงหมูจินหัว ผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่จะส่งไปขายยังตลาดกลางในเมืองราชบุรี รวมทั้งห้างสรรพสินค้าและตามร้านอันเนื่องมาจากพระราชดำริสาขาต่าง ๆ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 28.481 E99˚ 15.922

เมืองโบราณคูบัว

เมืองโบราณคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี มีอายุระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๖ มีผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน ขนาดกว้าง ๘๐๐ เมตร ยาว ๒,๐๐๐ เมตร สภาพเมืองในปัจจุบันมีลักษณะเป็นเนินดินธรรมชาติ สูงกว่าพื้นที่โดยรอบ ๑-๒ เมตร มีคูน้ำ ๑ ชั้นและคันดิน ๒ ชั้นล้อมรอบ มีโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่ง ได้แก่ โบราณสถานหมายเลข ๑๔ ที่วัดโขลงสุวรรณคีรี ตั้งอยู่เกือบใจกลางเมืองคูบัว มีขนาดสูงใหญ่ที่สุดในบรรดาโบราณสถาน ๔๔ แห่ง โบราณสถานมีฐานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นฐานของวิหาร นอกจากนี้ ยังพบประติมากรรมรูปพระโพธิสัตว์สำริดขนาดเล็กมีรูปแบบคล้ายคลึงกับประติมากรรมที่พบอยู่ทางภาคใต้

โบราณสถานที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งคือ โบราณสถานหมายเลข ๑ ซึ่งได้พบผอบทองคำบรรจุพระบรมสารีริกธาตุครอบด้วยผอบเงินฝาแกะลวดลายดอกบัว บรรจุอยู่ในช่องกลางของกล่องรูปสี่เหลี่ยมซึ่งเจาะเป็นช่อง ๕ ช่อง วางอยู่ใต้ฐาน คล้ายกับกล่องเครื่องพิธีวางศิลาฤกษ์ของลังกาเรียกว่า ยันตรกาล

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚29.231 E99˚50.064

นอกจากโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาแล้ว ยังมีการพบประติมากรรมรูปบุคคลที่ทำด้วยดินเผาและปูนปั้นซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในเมืองโบราณคูบัวในเวลานั้นได้ดี ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างหน้าตา การแต่งกาย การดำรงชีวิต ลักษณะสังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น

ไร่อุษาวดี

ไร่อุษาวดี ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี สิ่งที่โดดเด่นของไร่คือ สวนกุหลาบขนาดใหญ่หลากหลายสายพันธุ์จากทั่วทุกมุมโลกที่มีให้ชมตลอดปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว

ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ดอกกุหลาบจะงดงามเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ห่างออกไปราว ๑ กิโลเมตร ภายในพื้นที่ของไร่อุษาวดียังมีน้ำตกผาเตย ซึ่งสายน้ำไหลมาจากน้ำตกผาแดงบริเวณเขากระโจม มีน้ำตลอดปี และสามารถลงเล่นได้

กุหลาบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rosa hybrids*

กุหลาบเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจที่มีการปลูกเพื่อการค้ากันอย่างแพร่หลายทั่วโลก ปัจจุบันประเทศไทยมีแหล่งปลูกกุหลาบที่สำคัญในจังหวัดต่าง ๆ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ตาก นครปฐม สมุทรสาคร และราชบุรี เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม

จุดที่	เขากระโจม
พิกัดภูมิศาสตร์	N13 ˚ 35.004 E99 ˚ 12.944

วัดเกาะศาลพระ

วัดเกาะศาลพระ ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี วัดเก่าแก่ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้าง แต่สันนิษฐานจากลวดลายศิลปะบนซุ้มประตูและหน้าบันโบสถ์วัดนี้น่าจะสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลายหรือต้นรัตนโกสินทร์ ภายในอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปศิลาทรายปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๓ เมตร สูง ๔.๙ เมตร ชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อใหญ่ อู่ทอง บริเวณรอบ ๆ โบสถ์มีต้นอินจันเก่าแก่อายุไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ ปี จำนวน ๘ ต้น นอกจากนี้ ยังมีเจดีย์โบราณแต่ไม่สามารถระบุได้ว่าสร้างขึ้นเมื่อใด

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 28.479 E99˚ 52.806

วัดขนอน (พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่)

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นคุณค่าในการแสดงการเชิดหนังใหญ่และงานศิลปะที่สวยงามในตัวหนังใหญ่ ดังนั้น ทรงมีพระราชดำริให้ทางวัดช่วยอนุรักษ์ตัวหนังทั้ง ๓๑๓ ตัว และจัดทำหนังใหญ่ชุดใหม่ขึ้นแสดงแทนโดยมีมหาวิทยาลัยศิลปากรรับผิดชอบงานช่างจัดทำหนังทั้งหมด หลังจากนั้นได้นำหนังใหญ่ชุดใหม่ที่สร้างนี้น้อมเกล้าฯ ถวายเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๘ ณ โรงละครแห่งชาติ และโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ทางวัดขนอนนำมาใช้ในการแสดงต่อไป

พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่วัดขนอน ตำบลสร้อยฟ้า อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี หนังใหญ่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทย ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นการแสดงชั้นสูง ที่รวบรวมศิลปะที่ทรงคุณค่าหลายแขนง ได้แก่ ด้านศิลปะการออกแบบลวดลายไทยเชิงจิตรกรรมที่มีความวิจิตรบรรจง ผสมกับฝีมือช่างแกะสลักที่ประณีต เมื่อแสดงก็จะมีการนำศิลปะทางนาฏศิลป์การละครที่เคลื่อนไหวได้อารมณ์ตามเนื้อเรื่องประกอบกับบทพากย์ บทเจรจา บทขับร้อง ดนตรี ปี่พาทย์ ทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องราว และให้อรรถรสทางศิลปะแก่ผู้ชมได้อย่างสมบูรณ์

หนังใหญ่วัดขนอนสร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ผู้ริเริ่มในการแกะสลักตัวหนัง คือ ท่านพระครูศรัทธาสุนทร (หลวงปู่กล่อม พ.ศ. ๒๓๙๑-๒๔๘๕) รวมอายุ ๙๕ ปี ท่านมีความคิดที่จะสร้างหนังใหญ่ให้มีขนาดใหญ่กว่าเดิม ต่อมาได้สร้างเพิ่มอีกรวม ๙ ชุด ปัจจุบันมีตัวหนัง ๓๑๓ ตัว นับเป็นสมบัติของวัดที่ได้ร่วมกันรักษาสืบทอดมา เป็นเพียงวัดเดียวที่มีมหรสพเป็นของวัด มีตัวหนังและคณะหนังใหญ่ที่สมบูรณ์อยู่ในความอุปถัมภ์ของวัดสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้

ปัจจุบันทางวัดได้จัดพิพิธภัณฑสถานแสดงนิทรรศการหนังใหญ่ เปิดให้ประชาชนและผู้สนใจเข้าชมและศึกษา พร้อมทั้งมีการสาธิตการแสดงหนังใหญ่ รวมถึงการแสดงหนังใหญ่ วงดนตรีปี่พาทย์ครบถ้วนสมบูรณ์

หนังใหญ่วัดขนอนได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ ๒ ประจำปี ๒๕๔๑ ประเภทรางวัลดีเด่น ประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและโบราณสถาน และรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ ๘ ประจำปี ๒๕๕๓ รางวัลดีเด่น แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚43.614 E99˚50.661

วัดเขาวัง

วัดเขาวังอยู่บนถนนเพชรเกษม ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเขาสัตนาถ สูง ๔๗ เมตร เดิมชื่อว่า วัดเขาสัตตนาถ เนื่องจากเขาวังแต่เดิมมีชื่อว่า เขาสัตตนาถ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๑๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงมีพระราชดำริให้สร้างพระราชวังขนาดเล็กบนเขานี้ และ พ.ศ. ๒๔๒๐ เสด็จมาประทับเพื่อต้อนรับราชทูตชาวฝรั่งเศส หลังจากนั้นพระราชวังได้ถูกทิ้งร้างไป ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ โปรดเกล้าฯ อุทิศพระราชวังนี้ให้เป็นธรณีสงฆ์และได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดเขาวัง

ภายในวัดมีสิ่งที่น่าสนใจคือ พระอุโบสถซึ่งเคยเป็นพระที่นั่งที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แต่ปัจจุบันได้รื้อในส่วนที่ชำรุดและต่อเติมผนังกำแพงคอนกรีตเพื่อความแข็งแรงและสวยงาม ส่วนภายในเป็นที่ประดิษฐานพระประธานของวัด

นอกจากนี้ บริเวณด้านหลังวัดยังโดดเด่นด้วยพระเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสองเพิ่มมุม ทรง ๘ เหลี่ยม ใช้เป็นที่สำหรับปฏิบัติธรรม

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚31.795 E99˚47.705

วัดเขาอีส้านเทพประทาน

วัดเขาอีส้านเทพประทาน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ได้สถาปนาขึ้นเป็นวัดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘ ส่วนพระสงฆ์รุ่นแรกที่มาหักร้างถางพงสถานที่แห่งนี้คือ พระอาจารย์ตั้ง ธัมมกาโม และได้พัฒนาวัดมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นที่รู้จักของพุทธศาสนิกชนโดยทั่ว ช่วงที่พระครูวิรธรรม-มาภิรัตเป็นผู้ดูแลวัด ท่านได้ทำนุบำรุงวัดจนพัฒนาขึ้นอย่างรุ่งเรือง กลายเป็นศาสนสถานใหญ่ เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ

ภายในวัดมีประติมากรรมปูนปั้นทางพระพุทธศาสนาและเทพต่าง ๆ ในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู อันเป็นที่สักการบูชาของพุทธศาสนิกชน ส่วนด้านบนเขาเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางลีลา

พิกัดภูมิศาสตร์ N14 ̊ 30.957 E99 ̊ 24.214

วัดคงคาราม

วัดคงคาราม ตำบลคลองตาคต อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นวัดเก่าที่สร้างขึ้นในชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญ ไม่มีหลักฐานระบุว่าสร้างขึ้นในสมัยใด สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลายหรือรัตนโกสินทร์ตอนต้น สร้างขึ้นโดยเจ้าเมืองรามัญ ๗ เมืองและชาวมอญที่อพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ได้ร่วมกันสร้างวัดด้วยความศรัทธาในพุทธศาสนา มีชื่อเรียกเป็นภาษามอญว่า *เกี่ยโต้*

สถาปัตยกรรมสำคัญของวัดคงคาราม ได้แก่ โบสถ์ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ยกพื้นสูงรายล้อมด้วยเจดีย์ทรงรามัญ ๗ องค์ ภายในโบสถ์มีจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นโดยฝีมือช่างชาวมอญ เป็นภาพเล่าเรื่องพระพุทธประวัติตอนมารผจญ ภาพสวรรค์ชั้นต่าง ๆ อดีตพระพุทธเจ้าประทับบนบัลลังก์ และภาพพุทธทศชาติชาดก บานประตูจำหลักลายดอกพุดตานในเทศ นอกจากนี้ ยังมีพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่ใช้หมู่กุฏิสงฆ์ ๙ ห้อง ซึ่งเป็นเรือนไม้ทรงไทยเป็นที่จัดแสดง มีโบราณวัตถุสำคัญหลายชิ้น

พิกัดภูมิศาสตร์ N13° 42.927 E99° 51.052

วัดช่องลม

วัดช่องลม ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นวัดโบราณสร้างในสมัยอยุธยา เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อแก่นจันทน์ พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ปางอุ้มบาตร ศิลปะทวารวดี จากพระเศียรลงไปถึงพระอุระทำด้วยสำริด ส่วนที่เหลือทำจากไม้แก่นจันทน์ เป็นที่เคารพนับถือทั้งในจังหวัดราชบุรีและจังหวัดใกล้เคียง

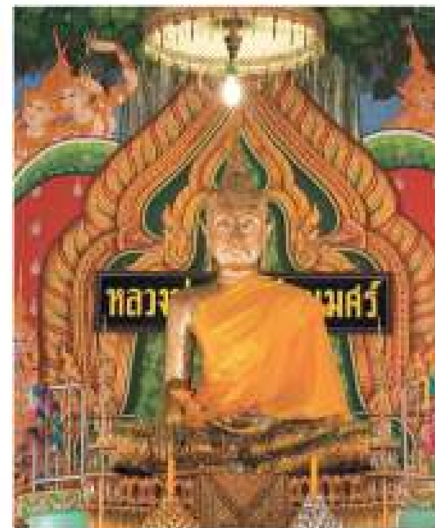
วัดช่องลมจะจัดพิธีแห่หลวงพ่อแก่นจันทน์ในวันสงกรานต์ และวันตรุษจีน เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้สักการบูชาเป็นสิริมงคล โดยจัดเป็นงานประจำปีที่ยิ่งใหญ่

พิกัดภูมิศาสตร์ N13° 32.563 E99° 48.974

วัดโชติทายการาม

วัดโชติทายการาม ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี สร้างขึ้นด้วยศรัทธาของนายมั่ง มั่งมี ผู้มีใจกุศลถวายที่ดินของตนเพื่อสร้างวัดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗ แล้วนิมนต์พระภิกษุช่วง (พระครูวรปรีชาวิหารกิจ) จากวัดบางคนทีในมาเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก ภายในโบสถ์ประดิษฐานหลวงพ่อลพบุรีราเมศร์ พระพุทธรูปปางมารวิชัยศิลปะสมัยสุโขทัย เป็นที่เคารพเลื่อมใสสำหรับประชาชนในถิ่นนั้นมาก

นอกจากนี้ ยังมีถาวรวัตถุที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งคู่มากับการสร้างวัดคือ ประตูลับแลซึ่งมีรูปเสือ เป็นชื่อปีนักษัตรของหลวงพ่อช่วง เมื่อมีการบูรณะประตูนี้ใหม่ หลวงพ่อเชยจึงเปลี่ยนชื่อว่า ประตูเสือ ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนหลวงพ่อช่วงให้ชาวบ้านมาสักการะบูชา ส่วนมณฑปเป็นปูชนียสถานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง มีลักษณะโครงหลังคาจัตุรมุขสวยงาม สร้างในสมัยหลวงพ่อช่วง

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ° 31.059 E99 ° 57.209

วัดทุ่งน้อย

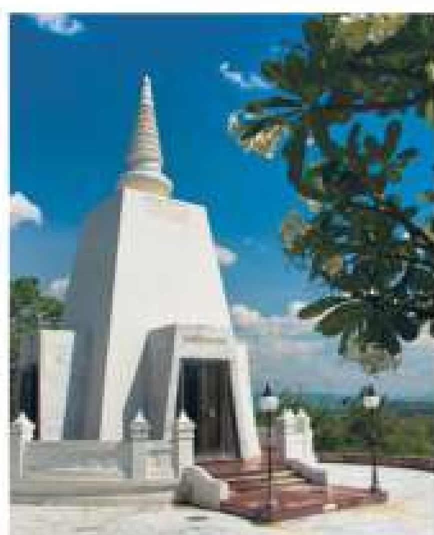
วัดทุ่งน้อย ตำบลหินกอง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ ศาสนสถานที่โดดเด่นภายในวัดคือวิหารพระศรีเมืองราช เป็นวิหารแปดเหลี่ยมภายในประดิษฐานหลวงพ่อพระศรีเมืองราชซึ่งจัดสร้างในปี ๒๔๓๖ และวิหารหลวงพ่อดำ พระพุทธรูปที่ขุดพบบริเวณคลองหลวงเขางูจึงได้นำมาประดิษฐานไว้ที่วัดทุ่งน้อยแห่งนี้และเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนิยมสักการบูชา

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ° 35.269 E99 ° 42.540

วัดป่าพระธาตุเขาน้อย

หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี พระเถระผู้ปฏิบัติตามจริยวัตรอย่างเคร่งครัด ท่านได้เดินทางออกธุดงค์เผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อบำเพ็ญเพียรและเจริญกรรมฐานตามแนวทางของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต จนกระทั่งท่านได้มาหยุดอยู่ที่ภูเขาลูกย่อมลูกหนึ่ง ซึ่งมีพระบรมสารีริกธาตุบรรจุอยู่ในสถูปเล็กๆ ณ ที่นั่นจึงรับการเรียกว่า พระธาตุเขาน้อย หรือวัดป่าพระธาตุเขาน้อย จนถึงปัจจุบัน

วัดป่าพระธาตุเขาน้อย ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พระอาจารย์มหาปิ่น ชลิโต เป็นผู้สร้างเพื่อระลึกถึงหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี เป็นวัดป่าที่สร้างบริเวณเชิงเขา มีบรรยากาศธรรมชาติร่มรื่น ด้านบนภูเขามีพระเจดีย์บรรจุอัฐิของหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี พระอริยสงฆ์ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของเหล่าพุทธศาสนิกชน หากขึ้นไปสักการะพระอัฐิ ต้องขับรถหรือเดินขึ้นเขา ด้านบนเป็นลานหินอ่อนและมีจุดชมวิวที่สวยงาม

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ˚ 25.366 E99 ˚ 24.325

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรวิหาร

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรวิหาร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยทวารวดี ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๕-๑๖

โบราณสถานที่สำคัญภายในวัดคือ พระมหาธาตุทรงปรางค์ มีขนาดใหญ่ สูง ๒๔ เมตร ตั้งอยู่บนฐานเดียวกับปรางค์บริวารอีก ๓ ทิศ องค์ปรางค์ประธานมีมุขยื่นออกมา ภายในซุ้มเรือนแก้วมีภาพเขียนเกี่ยวกับพุทธประวัติ ที่วิหารคตรอบพระปรางค์พบพระพุทธรูปศิลปะทวารวดีและศิลปะอยุธยา ประดิษฐานอยู่โดยรอบ ด้านหน้าองค์ปรางค์ประธานมีวิหารพระพุทธไสยาสน์เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา นอกจากนี้ภายในวัดยังมีวิหารหลวงเป็นที่ประดิษฐานพระมงคลบุรี พระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสมัยอยุธยาตอนต้น

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚32.848 E99˚46.853

วัดพระศรีอารย์

วัดพระศรีอารย์ ตำบลบ้านเลือก อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เดิมชื่อ วัดสระอาน สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย สถาปัตยกรรมที่สำคัญภายในวัด คือ โบสถ์ทองคำร้อยล้าน เป็นโบสถ์สีทองอร่าม ภายในโบสถ์ติดกระจก ฝาผนังเป็นภาพจิตรกรรมเรื่องพระมหาชนก พระเจ้า ๔ พระองค์ ที่บานประตูลงรักปิดทอง และบานหน้าต่างแกะสลักเป็นภาพพุทธประวัติ พระประธานภายในโบสถ์เป็นพระหยกขาว พระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะพม่า ที่หลวงพ่ออุตตมะแห่งวัดวังก์วิเวการาม จังหวัดกาญจนบุรี มีเมตตาอธิษฐานจิตอัญเชิญจากสหภาพพม่ามาประดิษฐาน ณ โบสถ์วัดพระศรีอารย์

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚42.631 E99˚53.553

วัดหนองหอย

วัดหนองหอย ตำบลเขาแร้ง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เดิมมีชื่อว่า วัดน้อย สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ด้านหนึ่งของยอดเขาเรียกกันว่า เขาพระใหญ่ ประดิษฐานหลวงพ่อใหญ่ หรือพระพุทธรัตนโกสินทร์มหามุณี มีความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่นิยมแก่สาธุชนทั่วไป อีกด้านหนึ่งมีพระวิหารพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์กวนอิม ประทับยืน ปางประทานพร ตั้งอยู่บนยอดเขาแร้ง สูง ๓.๕๙ เมตร พระหัตถ์ซ้ายถือแจกันมณีบรรจุน้ำค้างทิพย์ และพระหัตถ์ขวาถือกิ่งสน และมีเทพเจ้าที่เคารพนับถือของชาวจีน โดยเฉพาะช่วงเทศกาลจะมีคนมากราบไหว้กันมาก

พิกัดภูมิศาสตร์ N13 ˚36.543 E99 ˚45.887

วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม

วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ตำบลแพงพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยอาจารย์เสริมชัย ชยมงคโล/พลพัฒนาฤทธิ์ เพื่อสืบต่อวัตถุประสงค์ของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ซึ่งเป็นหลักธรรมะของพระพุทธเจ้าที่พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) วัดปากน้ำภาษีเจริญ ได้เทศนาสั่งสอนและถ่ายทอดไว้ จึงอัญเชิญนามท่านตั้งชื่อวัดเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่หลวงพ่อ ภายในอุโบสถเป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธชัยมงคล พระพุทธรูปปางสมาธิทำด้วยหยก และภายในพระเกตุมาลาบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚36.711 E99˚56.849

วัดใหญ่โพหัก

วัดใหญ่โพหัก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เป็นวัดโบราณคู่ชุมชนบ้านโพหักมานาน ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างขึ้นเมื่อใด สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นสมัยอยุธยาตอนปลายถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยพบหลักฐานเป็นโบสถ์หลังเก่าของวัด เป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยม บนฐานสูงก่อด้วยอิฐสอปูนแบบโบราณ ทั้งโบสถ์มีประตูขนาดเล็กเพียงประตูเดียว และมีหน้าต่างด้านละ ๑ บาน สำหรับโบสถ์หลังใหม่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัยประทับบนฐานบัว ลวดลายสวยงามขนาดใหญ่ ศิลปะอยุธยา พระพุทธรูปในโบสถ์สร้างเมื่อครั้งบูรณะพระมหาธาตุ ณ วัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี ในสมัยอยุธยาตอนปลาย

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚38.506 E100˚01.284

วัดอรัญญิกาวาส

วัดอรัญญิกาวาส ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี วัดโบราณถูกปล่อยร้างจนกระทั่งเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ เจ้าอาวาสวัดมหาสมณาราม จังหวัดเพชรบุรี ธุดงค์มาถึงและทำการบูรณะ โบราณสถานสำคัญภายในวัดคือ พระปรางค์ที่สูงโดดเด่นเป็นสง่า มีปรางค์บริวารทั้ง ๔ ทิศ มีลักษณะเช่นเดียวกับปรางค์วัดมหาธาตุ บริเวณระเบียงคตรอบพระปรางค์ประดิษฐานพระพุทธรูปหินทรายสีแดง ศิลปะลพบุรี จำนวน ๔๑ องค์ ได้พบพระพุทธรูปทองคำหน้าตักกว้าง ๘-๑๐ นิ้ว และพระบรมสารีริกธาตุ ด้านหลังระเบียงคตประดิษฐานพระพุทธไสยาสน์ขนาดใหญ่สมัยอยุธยา ทำด้วยศิลาทรายแดง ส่วนโบสถ์ตั้งอยู่ด้านหน้าพระปรางค์ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ ประดิษฐานพระประธาน เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย สร้างด้วยปูนปั้นลงรักปิดทอง

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 34.071 E99˚ 47.942

วิสาขบูชา พฤษภาร่วมสร้างธรรม

งานวิสาขบูชา พฤษภาร่วมสร้างธรรม จัดขึ้น ณ อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม ตำบลวังเย็น อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ในวันวิสาขบูชา ซึ่งมักจะตรงกับเดือนพฤษภาคม มีการจัดกิจกรรมที่เน้นให้พุทธศาสนิกชนเข้าถึงและเข้าใจพระพุทธศาสนา ผ่านวันวิสาขบูชาตามหัวใจหลักของงานที่มีอยู่ว่า น้อมนำชาวพุทธร่วมสืบสานงานพุทธศาสน์

กิจกรรมหลักของงานอยู่ที่นิทรรศการแห่งธรรม ตลอดเส้นทางเที่ยวชม ผู้เข้าชมสามารถร่วมสนทนาเสวนาธรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้เรื่องธรรมะ สำหรับชำระจิตใจให้ผ่องใส ท่ามกลางบรรยากาศอันร่มรื่นของอุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม

วันวิสาขบูชา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากเป็นวันที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และดับขันธปรินิพพาน

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองชาวราชบุรีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ หลักฐานที่ชี้ชัดถึงการสร้างหลักเมืองพบว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ มีพระราชดำริจัดให้มีพิธีฝังหลักเมืองเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๐ นับว่าเป็นการตั้งหลักเมืองครั้งแรกของเมืองราชบุรี หลังจากนั้นจึงมีการก่อสร้างกำแพงเมืองก่ออิฐถือปูน มีใบเสมา ป้อม ๖ ป้อม และประตู ๖ ประตู ปัจจุบันศาลเจ้าพ่อหลักเมืองยังคงอยู่ในบริเวณกำแพงเมืองเก่า ซึ่งเป็นที่ตั้งของค่ายภาณุรังษี

เดือนเมษายนของทุกปีทางจังหวัดมีการจัดงานสมโภชเจ้าพ่อหลักเมือง และเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้สักการบูชา สรงน้ำและปิดทองปิดทองเพื่อความเป็นสิริมงคล

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚32.648 E99˚49.533

ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจก

ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจก ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นหมู่บ้านชาวไทยวนที่มีฝีมือในการทอผ้า ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชนบรรพบุรุษชาวไทยวน ที่เดินทางเข้ามาตั้งหลักแหล่งในราชบุรีตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ได้นำเอกลักษณ์งานทอผ้าของตนติดตัวมาด้วยและได้สืบทอดต่อมาจนทุกวันนี้

ผ้าซิ่นตีนจกของชาวไทยวนบ้านคูบัว มีด้วยกัน ๔ แบบ ดังนี้

๑. ซิ่นตีนจก มีลวดลายที่ละเอียดงดงาม มีพื้นเป็นสีดำ จกด้วยสีแดงแซมด้วยสีเหลืองเป็นหลัก

๒. ซิ่นตา มีตาเป็นสีแดง ตีนสีดำ ยกดอกเป็นตาหรือลายประดับด้วยลายขวางเส้นเล็ก ๆ สีแดง เขียว ดำ น้ำเงินแซมอยู่ในช่วงตัวและตีนซิ่น

๓. ซิ่นเตื่อน พื้นเป็นสีดำมีลายขวางสีแดงตรงส่วนต่อระหว่างตัวกับตีนและที่ปลายซิ่น

๔. ซิ่นซิ่ว มีตัวเป็นสีเขียวเข้ม ส่วนตีนมีสีดำ มีลายขวางสีแดงที่แซมด้วยลายประบริเวณส่วนต่อระหว่างตัวซิ่นกับตีนซิ่นและที่ปลายซิ่น

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚29.231 E99˚50.084

ศูนย์หัตถกรรมทอผ้าพื้นบ้าน ราชบุรี

ศูนย์หัตถกรรมทอผ้าพื้นบ้าน ตำบลดอนแร่ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยงบประมาณจากโครงการสร้างสรรค์เมืองราชบุรี ทางวัดนาหนองได้แบ่งพื้นที่ภายในวัดสร้างอาคารศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านขึ้น และตั้งกลุ่มชื่อว่า กลุ่มหัตถกรรมทอผ้าพื้นเมือง ตำบลดอนแร่ หลังจากเสร็จฤดูทำนาแล้วทำให้ว่างงาน ชาวบ้านจึงมีอาชีพเสริมคือ การทอผ้า โดยรวมกลุ่มทอผ้าซิ่นแบบต่าง ๆ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚29.022 E99˚46.183

สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเขาประทับช้าง และสวนสัตว์เปิด

สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเขาประทับ-ช้าง ตั้งอยู่ที่ตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พื้นที่ด้านในมีกรงเลี้ยงสัตว์นานาชนิดขนาดกว้างขวาง โดยแบ่งประเภทของสัตว์กินพืชจำพวกเก้ง ละอง ละมั่งและเนื้อทราย ที่เลี้ยงรวมไว้ในกรงเดียวกัน ถัดมาเป็นกรงนกสวยงาม เช่น นกขุนแผน นกอีโก้ง และนกพริก เป็นต้น ถัดไปเป็นกรงขนาดใหญ่ที่สุดและดึงดูดความสนใจมากที่สุด นั่นคือ กรงเสือโคร่งขนาดใหญ่ ลักษณะเป็นกรงเปิดโล่ง ล้อมรอบเขาหินปูนลูกเล็ก และทำตาข่ายเหล็กซึ่งสูงระดับยอดไม้

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚36.731 E99˚39.720

สวนป่าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ (แก่งส้มแมว)

ต้นช้องแมว หรือส้มแมว

ชื่อสามัญ : Wild sage

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Gmelina philippensis* Cham.

ลักษณะเป็นไม้พุ่มรอเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น ลำต้นมีหนาม ใบเดี่ยวรูปรีเรียงสลับกัน ปลายใบแหลมมน แผ่นใบเกลี้ยง ดอกสีเหลือง ช่อดอกแบบช่อกระจุก ออกตามปลายกิ่ง ดอกออกเป็นคู่เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก กลีบดอกรูปลำโพง หลอดกลีบเรียวแคบ ปลายบานออกแยกเป็น ๒ ปาก มี ๔ แฉก มีถิ่นกำเนิดในประเทศฟิลิปปินส์ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไปในประเทศอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสรรพคุณเป็นสมุนไพร ใบใช้ต้มเอาน้ำอมบ้วนปากแก้ปวดฟันและเหงือกบวม ใบสดตำละเอียดพอกศีรษะช่วยบรรเทาอาการปวดศีรษะและแก้ผมร่วง ส่วนรากมีรสขมเย็นใช้เป็นยาดับพิษทุกชนิด

สวนป่าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ (แก่งส้มแมว) ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ลักษณะเป็นแก่งหินที่มีลำน้ำภาชีไหลผ่าน เนื่องจากบริเวณนี้มีต้นส้มแมวหรือช้องแมวขึ้นอยู่จำนวนมาก จึงเรียกว่าแก่งส้มแมว ในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ จึงได้ร่วมกับกองทัพบกและหน่วยงานราชการต่าง ๆ จัดทำโครงการสวนป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถขึ้น โดยการจัดสร้างสวนป่าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์บนเนื้อที่ ๔.๘ ตารางกิโลเมตร (๓,๐๐๐ ไร่) ในเวลาต่อมาได้ขยายเขตสวนป่าให้ครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น และได้มีการรวบรวมพรรณไม้ป่าในท้องถิ่นมาไว้จำนวนมากตามพระราชเสาวนีย์ ตลอดจนให้เป็นแหล่งขยายพันธุ์เพื่ออนุรักษ์พรรณไม้ไทยหายากใกล้สูญพันธุ์ ภายในสวนฯ เป็นที่ตั้งของพระตำหนักประทับทรงงานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ นอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแล้ว ที่นี่ยังเป็นแหล่งฝึกงานฝีมือสร้างงานแก่ชาวบ้านตั้งพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ต้องการให้ผู้คนที่นี่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

พิกัดภูมิศาสตร์ N13° 34.071 E99° 47.942

สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง

สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดี

ศูนย์รวมพรรณไม้นานาชนิดที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีประจำภาค และยังเป็นแหล่งรวบรวมสมุนไพรพื้นบ้านด้วย โดยมีอยู่ทั้งหมด ๔ แห่ง ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคเหนือ ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคใต้ ตั้งอยู่ที่ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง ตั้งอยู่ที่เขาประทับช้าง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง ตำบลดินทอง อำเภอเมืองราชบุรี และตำบลปากช่อง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาบิน บริเวณเชิงเขาประทับช้าง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานโครงการจัดสร้างขึ้นเนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ และพระราชพิธีมังคลาภิเษกในวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราช ดำเนินทรงทำพิธีเปิดในวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง หรือสวนวรรณคดีภาคกลาง มีพื้นที่ทั้งหมด ๒.๐๓ ตารางกิโลเมตร (๑,๒๖๗ ไร่) เป็นสถานที่รวบรวมพรรณไม้นานาชนิดที่กล่าวถึงในวรรณคดีต่าง ๆ ซึ่งนับวันหาดูได้ยาก เช่น พรรณไม้ในกาพย์เห่เรือและกาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง พระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศ พรรณไม้ในเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ลิลิตพระลอที่แต่งขึ้นในสมัยอยุธยา และนิราศต่าง ๆ พรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์จัดปลูกไว้เป็นหมวดหมู่ และติดป้ายบอกเล่าที่มาจากวรรณคดีเรื่องใด ตอนใดบ้าง โดยแบ่งพื้นที่ปลูกพรรณไม้ตามวรรณคดีต่าง ๆ ออกเป็น ๓๓ แปลง นอกจากนี้ ยังมีสวนพุทธประวัติที่มีพรรณไม้นานาชนิดที่เกี่ยวข้องกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารวม ๒๔ ชนิด อีกทั้งยังเป็นแหล่งรวบรวมสมุนไพรพื้นบ้านประจำภาค มีการรวบรวมพรรณไม้ทั้งไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้ล้มลุก

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚36.368 E99˚39.754

สวนรุกขชาติถ้ำจอมพล

สวนรุกขชาติถ้ำจอมพล ตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗

จอมพล ผิน ชุณหวัณ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เดินทางมาชมถ้ำจอมพล และเห็นว่าพื้นที่ป่าบริเวณนี้มีความร่มรื่นสวยงาม จึงได้มีแนวคิดให้กรมป่าไม้ปรับปรุงเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน สวนรุกขชาติแห่งนี้เป็นแหล่งรวบรวมพรรณไม้ต่าง ๆ เฉพาะไม้ยืนต้นที่มีค่าทางเศรษฐกิจ และไม้ดอกซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น แต่ไม่ได้ปลูกเป็นหมวดหมู่เหมือนเช่นสวนพฤกษศาสตร์ เพียงมีชื่อของพรรณไม้ติดบอกไว้เท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการตัดถนนภายในสวนเพื่อให้ประชาชนได้ชื่นชมพรรณไม้สะดวกขึ้น มีการจัดวางโต๊ะม้านั่งสำหรับพักผ่อนท่ามกลางความร่มรื่นของพรรณไม้หลากหลาย รวมถึงลิงแสมบริเวณหน้าถ้ำจอมพลที่มีจำนวนมาก

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚37.524 E99˚35.230

สวนศิลป์บ้านดิน

สวนศิลป์บ้านดิน ตำบลเจ็ดเสมียน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นสถานที่ทำกิจกรรมหลายรูปแบบครบวงจร โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่จะสร้าง พัฒนา และแลกเปลี่ยนความรู้ด้านศิลปะระหว่างศิลปิน นักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป โดยตัวอาคารในอาณาบริเวณสวนศิลป์บ้านดิน เน้นการก่อสร้างด้วยดินผสมแกลบ พื้นที่โดยรอบของบ้านดินมีคูน้ำ และสวนมะม่วง ในส่วนของพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ได้ออกแบบจัดภูมิทัศน์เป็นอย่างดี บริเวณสวนศิลป์บ้านดินประกอบไปด้วย โรงละคร ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องอาหารริมน้ำ ที่พัก มุมคอฟฟี่ช็อป อาหารมังสวิรัติ รวมทั้งบริการให้เช่าสถานที่สำหรับทำกิจกรรม ประชุมสัมมนา หรือจัดการแสดงด้วย

ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ สวนศิลป์บ้านดินมีกิจกรรมอบรมสอนศิลปะการแสดงรำไทย โขนยักษ์ โขนลิง นาฏศิลป์ร่วมสมัย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ศิลปะการแสดง ดนตรีไทย ศิลปะป้องกันตัว และนาฏศิลป์ตะวันตกให้กับเด็กโดยมีครูนาย (ครูมานพ มีจำรัส ศิลปินรางวัลศิลปาธร) เป็นผู้สอนการแสดงและเป็นผู้ดูแล

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚37.716 E99˚49.966

สวนสาธารณะจักรีอนุสรณ์สถาน

สวนสาธารณะจักรีอนุสรณ์สถาน อยู่บริเวณเชิงเขาแก่นจันทน์ ตำบลท่าตะโก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นที่ตั้งของพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงเมื่อครั้งทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นเจ้าพระยาจักรี ได้ร่วมรบกับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงได้รับมอบหมายให้เป็นแม่ทัพรบกับพม่า ณ ยุทธภูมิบ้านนางแก้ว อำเภอโพธาราม นอกจากนี้สมัยอยุธยาตอนปลาย ทรงเคยรับราชการตำแหน่งหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรีด้วย ชาวราชบุรีจึงพร้อมใจกันสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์แห่งนี้ขึ้นในโอกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ปัจจุบันทางจังหวัดได้พัฒนาเป็นสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกายของประชาชน

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚31.324 E99˚47.378

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

มีพระนามเดิมว่า ด้วง หรือทองด้วง พระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๒๗๙ เป็นบุตรคนที่ ๔ ของพระอักษรสุนทรศาสตร์ (ทองดี) พระมารดา (ดาวเรือง) ต่อมาได้รับการสถาปนาพระบรมอัฐิขึ้นเป็นสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก และพระอัครชายา (ดาวเรือง) ทรงมีพระเชษฐภคินี (พี่สาว) และพระอนุชา (น้องชาย) รวม ๕ พระองค์ ได้แก่

๑. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาเทพสุดาวดี

๒. พระเจ้ารามณรงค์

๓. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระศรีสุดารักษ์

๔. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

๕. สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท

หลังจากที่พระองค์ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินธร มหาจักรีบรมนาถพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๒๕

สหกรณ์การเกษตรไท-ยวน จำกัด

สหกรณ์การเกษตรไท-ยวน จำกัด ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ก่อตั้งขึ้นโดยการริเริ่มของ ดร.อุดม สมพร ที่ชักชวนชาวบ้านตำบลคูบัวให้รวมกลุ่มกันผลิตผ้าซิ่นตีนจก จนถือเป็นแหล่งรวบรวมผ้าตีนจกทอมือที่ใหญ่และมากที่สุดในตำบลคูบัว มีการจำหน่ายผ้าทอมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้า โดยจะมีการรับผ้ามาจากชาวบ้านในตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ และตำบลรางบัว จากนั้นจะตรวจสอบคุณภาพของผ้าโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยสินค้าในสหกรณ์การเกษตรไท-ยวน จำกัด มีให้เลือกซื้อทั้งผ้าจก ผ้าขาวม้า ผ้าพื้น เสื้อผ้าสำเร็จรูปหญิง-ชาย กระเป๋าถือ กระเป๋าใส่เหรียญ กระเป๋าใส่ดินสอ ที่วางโทรศัพท์ รวมถึงสินค้าโอทอปของตำบลคูบัว

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚29.231 E99˚50.064

สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์)

สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระราชูปถัมภ์) ตำบลหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยกรมปศุสัตว์จัดตั้งสถานีผสมเทียมแห่งที่ ๓ ของประเทศ โดยนำวัวพันธุ์โฮลสไตน์ฟรีเซียน (Holstein Friesian) ที่ให้น้ำนมไขมันต่ำ แต่ปริมาณมาก เหมาะสำหรับนำมาผลิตนมพร้อมดื่ม ดังนั้นกลุ่มเกษตรกรได้รวมกลุ่มกันจัดตั้ง ศูนย์รวมน้ำนมขึ้น โดยระดมทุนสนับสนุนเพื่อก่อสร้างอาคารศูนย์รวมน้ำนม พร้อมติดตั้งเครื่องทำความเย็น เปิดดำเนินการรับซื้อน้ำนมดิบจากเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของศูนย์ฯ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ก่อสร้างโรงงานนมผงหนองโพ พร้อมกับทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ต่อมาบริษัทฯ ได้รวมเข้ากับสหกรณ์โคนมราชบุรี จำกัด โดยดำเนินกิจการทั้งหมดในรูปแบบสหกรณ์ ใช้ชื่อว่า สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) มาจนถึงทุกวันนี้

วัวพันธุ์โฮลสไตน์ฟรีเซียน (Holstein Friesian)

มีถิ่นกำเนิดในประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นโคที่มีสีขาวและดำ จึงเรียกทั่วไปว่า พันธุ์ขาวดำ ปลายเท้าทั้งสี่และพู่หางต้องมีสีขาว จัดเป็นโคนมที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เต้านมใหญ่ หัวยาวแคบและตรง ส่วนของลำตัวลึก ไหล่เรียบและกว้าง รูปร่างสามเหลี่ยม เป็นพันธุ์โคนมที่ให้นมเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สามารถให้นมได้ประมาณปีละ ๕,๐๐๐-๘,๐๐๐ กิโลกรัม แต่เป็นโคที่มีเปอร์เซ็นต์ไขมันต่ำคือ ประมาณ ๓.๔๕ เปอร์เซ็นต์ น้ำนมที่ได้เหมาะที่จะใช้ดื่มเป็นนมสด

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚36.731 E99˚39.720

หลวงพ่อแก่นจันทน์

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 32.563 E99˚ 48.974

หลวงพ่อแก่นจันทน์ ประดิษฐานอยู่ในวิหารจัตุรมุข วัดช่องลม อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง ลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับยืนปางอุ้มบาตร สูง ๒.๒๖ เมตร ความน่าสนใจอยู่ที่การใช้วัสดุคือ จากพระเศียรถึงพระอังสาทำจากโลหะสำริด และส่วนที่เหลือแกะสลักจากไม้แก่นจันทน์แดง ซึ่งเป็นไม้เนื้อหอม

ตำนานหลวงพ่อแก่นจันทน์

มีตำนานเล่าขานกัน ๒ เรื่อง เรื่องแรก หลวงพ่อแก่นจันทน์องค์นี้ลอยน้ำมาตามลำน้ำแม่กลองจากจังหวัดกาญจนบุรี จึงได้อัญเชิญมาประดิษฐานยังวัดช่องลม

อีกเรื่องหนึ่งว่า หลวงพ่อแก่นจันทน์นี้สร้างขึ้นจากคำสัตยาธิษฐานของชายคนหนึ่งที่อธิษฐานให้รอดจากการถูกเสือกัดว่า ถ้าข้าพเจ้ารอดพ้นจากอันตรายคือไม่ถูกเสือกัดในครั้งนี้ จะนำเอาต้นไม้ที่ข้าพเจ้าขึ้นมาอาศัยอยู่นี้ไปแกะเป็นพระพุทธปฏิมา เพื่อให้คนทั้งหลายได้กราบไหว้บูชา ปรากฏว่าเมื่อชายผู้นี้ตั้งสัตยาธิษฐานเสร็จเสือก็หายไป รุ่งขึ้นชายผู้นี้จึงชวนเพื่อนบ้านเข้าป่าเพื่อตัดต้นไม้มาแกะสลักเป็นพระพุทธรูปดังตั้งใจ เมื่อตัดมาและพิจารณาจึงรู้ว่าไม้ต้นนี้เป็นไม้จันทน์แดงหอมที่หายาก เมื่อแกะสลักเสร็จจึงนำไปไว้ที่บ้านแก่งหลวง เพื่อให้ชาวบ้านได้กราบไหว้บูชา หลวงพ่อแก่นจันทน์กลายเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองราชบุรีมาถึงทุกวันนี้

ห้วยคอกหมู

จุดชมวิวห้วยคอกหมู ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นจุดชมวิวบนทิวเขาตะนาวศรี ที่ความสูง ๘๖๗ เมตร จากระดับทะเลปานกลาง อากาศหนาวเย็นตลอดปีและจะมีฝนตกชุกในช่วงฤดูฝน จุดชมวิวห้วยคอกหมูเป็นพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า โดยมีทิวเขาตะนาวศรีกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยด้านทิศตะวันตกและจังหวัดมะริดของสหภาพพม่า และได้รับการพัฒนาจุดชมวิวห้วยคอกหมูให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชมภูมิประเทศชายแดนไทย-พม่า โดยมีจุดกางเต็นท์ จุดชมวิวดวงอาทิตย์ขึ้นและตก รวมทั้งชมทะเลหมอกในช่วงฤดูหนาว

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 25.958 E99˚ 12.248

อุทยานธรรมชาติวิทยา ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

อุทยานธรรมชาติวิทยา ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งอยู่บ้านห้วยผาก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นสถานที่ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทางกายภาพและชีวภาพ เหมาะสมที่จะอนุรักษ์ไว้และจัดเป็นสถานที่เรียนรู้ทางธรรมชาติวิทยา จึงได้มีการจัดตั้งอุทยานธรรมชาติวิทยาฯ โดยมีศาลาข้อมูลธรรมชาติวิทยาที่รวบรวมข้อมูลทั่วไปของอุทยานฯ ทั้งด้านสังคมศาสตร์และด้านกายภาพ-ชีวภาพ มีนิทรรศการทั้งภายในและภายนอก ทางเดินศึกษาธรรมชาติ ป่าแล้งน้ำริน พุร้อน ผ่านน้ำตกเก้าชั้นและธารน้ำร้อนบ่อคลึง ระยะทาง ๕.๗ กิโลเมตร เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติน้ำตกเก้าโจน ระยะทาง ๓ กิโลเมตร และเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะทาง ๑.๕ กิโลเมตร ค่ายสิ่งแวดล้อมสำหรับเยาวชน พร้อมให้บริการที่พักแรมเพื่อการศึกษา

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚31.288 E99˚14.725

อุทยานร่วมสมัย ๑๐ อำเภอ ดนตรีไทยราชบุรี

อุทยานร่วมสมัย ๑๐ อำเภอ ดนตรีไทยราชบุรี จัดขึ้น ณ บริเวณอุทยานทุ่งขี้ผึ้งสยาม ตำบลวังเย็น อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ระหว่างวันเสาร์และวันอาทิตย์ ตลอดเดือนมิถุนายน วัตถุประสงค์เพื่อร่วมสืบสาน อนุรักษ์ และประชาสัมพันธ์ดนตรีไทยอันไพเราะของจังหวัดราชบุรี

ภายในงานเน้นให้ผู้เข้าชมสัมผัสได้ถึงบรรยากาศแห่งความสงบสุข ผ่านเสียงเพลงที่บรรเลงด้วยดนตรีไทยเบา ๆ พร้อมกันนี้ยังมีกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้เรื่องราวของดนตรีไทย ชมงานสาธิตการทำเครื่องดนตรีอันเป็นที่มาของเสียงอันไพเราะ ร่วมกิจกรรมทำบทเพลงขนมไทย ชมการประยุกต์ดนตรีผลไม้ และร่วมเป็นสักขีพยานในการประชันสุดยอดวงดนตรีไทยจังหวัดราชบุรี

อุทยานหินเขางู

อุทยานหินเขางู ตำบลเกาะพลับพลา อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นเขาหินปูนรูปทรงหลากหลายที่เคยผ่านการสัมปทานทำหินมาก่อน ต่อมาเมื่อภาครัฐและประชาชนได้เห็นผลกระทบถึงความเสื่อมโทรมของสภาพภูมิประเทศ อีกทั้งเขางูยังมีถ้ำ ๙ ถ้ำที่เป็นแหล่งโบราณคดีเก่าแก่ จึงยกเลิกสัมปทาน หลังจากนั้นทางจังหวัดก็ได้พัฒนาเขางูเป็นสวนสาธารณะและแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี โดยถ้ำฝาโถ ถ้ำจาม ถ้ำจีน และถ้ำฤาษีเขางูนั้น ซึ่งแต่ละถ้ำอยู่ไม่ไกลกัน แต่ต้องเดินขึ้นบันไดปูนขึ้นไปค่อนข้างสูง

ถ้ำบริเวณหัวเขางูนับเป็นสถานที่ที่ปรากฏร่องรอยศิลปกรรมสมัยทวารวดีที่โดดเด่นของเมืองราชบุรี นอกเหนือจากโบราณสถานต่าง ๆ ในเมืองโบราณคูบัวที่หลงเหลือเพียงฐานเจดีย์ขนาดใหญ่ให้เห็น แต่ที่ถ้ำฝาโถยังปรากฏพระพุทธรูปปางไสยาสน์จำหลักบนผนัง ในถ้ำจามมีลายปูนปั้นพระพุทธรูปแบบทวารวดีแสดงมหาปาฏิหาริย์ที่หาชมได้ยาก ที่ถ้ำจีนก็ปรากฏลวดลายจำหลักพระพุทธรูปปางมารวิชัย ๒ องค์ อยู่บนผนังถ้ำ ส่วนถ้ำฤาษีเขางูมีภาพแกะสลักพระพุทธรูปปางปฐมเทศนาที่ว่ากันว่าเป็นศิลปกรรมที่งดงามมากชิ้นหนึ่งเท่าที่สร้างขึ้นในสมัยทวารวดี

จุดที่ ถ้ำฤาษีเขางู

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚34.499 E99˚46.603

อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม

อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม ตำบลวังเย็น อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี สร้างขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมรูปเหมือนของพระอริยสงฆ์ และรูปเหมือนบุคคลสำคัญ รวมทั้งการจำลองวิถีชีวิตวัฒนธรรมความเป็นไทยในภาคต่างๆ ของประเทศ เพื่อสืบทอดความงามทางด้านศิลปะวัฒนธรรมไทย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้คงอยู่สืบต่อชนรุ่นหลัง และเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกห้องเรียน เพื่อปลูกจิตสำนึกในการดำเนินชีวิต เพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน

ภายในอุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม ประกอบด้วยสิ่งที่น่าสนใจหลายอย่างด้วยกัน ได้แก่ อาคารเชิดชูเกียรติ จัดแสดงเรื่องราวรูปปั้นหุ่นขี้ผึ้งไฟเบอร์กลาสของบุคคลสำคัญ ทั้งในประเทศและในต่างประเทศ ลานพระสามสมัย จัดแสดงพระพุทธรูปที่มีพุทธศิลป์แตกต่างกัน ๓ สมัยด้วยกัน ได้แก่ สมัยอยุธยา สมัยสุโขทัย และสมัยเชียงแสน (สมัยล้านนา) ถ้ำชาดกภายในถ้ำเป็นการแสดงหุ่นที่เล่าเรื่องราวของพระเวสสันดร ตอนชูชกขอสองกุมาร กุฏิพระสงฆ์ บ้านไทยสี่ภาค เป็นการจำลองบ้านไทยตามลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เด่นชัดจาก ๔ ภาคในประเทศไทย และลานพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยามได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ ๘ ประจำปี ๒๕๕๓ รางวัลดีเด่น ประเภทแหล่งท่องเที่ยวนันทนาการเพื่อการเรียนรู้ ภาคกลาง

พิกัดภูมิศาสตร์ N13˚ 42.079 E99˚ 54.117

อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน

อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน มีพื้นที่ ๓๘๔.๓๙ ตารางกิโลเมตร (๒๔๐,๒๔๖ ไร่) ครอบคลุมอำเภอปากท่อและอำเภอบ้านคา โดยอยู่บริเวณป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี ในอดีตพื้นที่แห่งนี้เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เคยอยู่ใต้อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีการต่อสู้กันอย่างรุนแรง เมื่อฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคุมพื้นที่ได้ ก็ได้ดำเนินการเร่งรัดฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าให้สอดคล้องกับพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่จะทรงอนุรักษ์ป่าไม้

ภูมิประเทศส่วนใหญ่ของอุทยานฯ เป็นทิวเขาสลับซับซ้อนวางตัวในแนวเหนือ-ใต้ อยู่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดราชบุรีไปจนจดเขตสหภาพพม่า ยอดเขาสูงสุดคือเขายึด มีความสูง ๘๓๔ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นแหล่งต้นน้ำของลำห้วยหลายสาย เช่น ห้วยพุไทร ห้วยพุน้ำร้อน ห้วยท่าเคย ฯลฯ มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากเป็นป่าผืนเดียวกับอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี และสหภาพพม่า จึงมีการย้ายถิ่นฐานของสัตว์ป่าไปมาอยู่เสมอ

สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ น้ำตกไทยประจัน มีน้ำตกลดหลั่นทั้งหมด ๔ ชั้น นอกจากนี้ บริเวณที่ทำการอุทยานฯ ยังมีลำห้วยไทยประจัน ลักษณะเป็นธารน้ำไหลผ่านแก่งหินคล้ายแก่งส้มแมว พุน้ำร้อนโป่งกระทิง รวมถึงอ่างเก็บน้ำห้วยท่าเคยและอ่างเก็บน้ำทุ่งหลวง

รูปที่	พุน้ำร้อนโป่งกระทิง (อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน)
พิกัดภูมิศาสตร์	N13 ํ15.938 E99 ํ29.932

วัดหลวงพ่อสด

ดัชนีคำ

โบสถ์คริสต์พระหฤทัย

ดัชนีภาพ

สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคกลาง	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
สวนรุกขชาติถ้ำจอมพล	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
สวนศิลป์บ้านดิน	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
สวนสาธารณะจักรีอนุสรณ์สถาน	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
สหกรณ์การเกษตรไท-ยวน จำกัด	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระราชูปถัมภ์)	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
หลวงพ่อแก่นจันทน์	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
อุทยานธรรมชาติวิทยา ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
อุทยานหินเขางู	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม	บริษัทณัฏฐานที จำกัด
อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน	บริษัทณัฏฐานที จำกัด

บรรณานุกรม

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒. **หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดราชบุรี**. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กรมศิลากร, ๒๕๔๒.

กองบรรณาธิการ "นายรอบรู้". **หนังสือชุด "นายรอบรู้" : ราชบุรี นครปฐม**. กรุงเทพฯ : สารคดี, ๒๕๔๔.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **๑๐๐๙ ทางบุญ พลังศรัทธาแห่งศาสนา บนเส้นทางบุญภาคกลาง**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๒.

จอห์น พาร์. คู่มือธรรมชาติ **สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สารคดี, ๒๕๔๖.

ศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์. **พระพุทธรูปสำคัญและพุทธศิลป์ในดินแดนไทย**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, ๒๕๕๔.

รองศาสตราจารย์ ศรีศักร วัลลิโภดม. **เรือนไทย บ้านไทย**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, ๒๕๕๒.

หัสชัย บุญเนือง. "กลิ่นอวลอดีตและจุดเริ่มต้น บนทางเส้นนั้น-สวนผึ้ง". อนุสาร อ.ส.ท. ปีที่ ๔๘ ฉบับที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑, หน้า ๑๐๖-๑๑๕.

ธเนศ งามสม. "มองราชบุรี ผ่านม่านฝน ไม้ป่า และเมืองชายแดนตะวันตก". อนุสาร อ.ส.ท. ปีที่ ๔๔ ฉบับที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๗, หน้า ๓๖-๕๐.

จุลลดา มีจุล. มิวเซียมสยาม **"บ้านเกลอ เฮือนเสี่ยว พาเที่ยวพิพิธภัณฑ์"**. กรุงเทพฯ : พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้, ๒๕๕๐.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. **ศิลปะชาวบ้าน folk art**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, ๒๕๔๖.

ภาคภูมิ น้อยวัฒน์. "สวนผึ้ง กาลครั้งหนึ่งในดินแดนที่ความฝันงอกงาม". อนุสาร อ.ส.ท. ปีที่ ๕๐ ฉบับที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๒, หน้า ๙๐-๑๐๓.

เว็บไซต์

กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (www.dmr.go.th)

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (www.dmp.go.th)

กระทรวงวัฒนธรรม (www.m-culture.go.th)

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล (www.lc.mahidol.ac.th)

โครงการจัดทำหนังสือ
ทรัพยากรการท่องเที่ยวไทย ชุดภาคกลางและภาคตะวันออก
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในโอกาสเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

คณะที่ปรึกษา

ประธานกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
นายกราชบัณฑิตยสถาน
นายวันชัย ศารทูลทัต
นายเสรี วังส์ไพจิตร
นายพิสิฐ เจริญวงศ์
นางสร้อยทิพย์ ไตรสุทธิ์
คุณหญิงคณิตา เลขะกุล
นางสาววนิดา สถิตานนท์
นางสายสุนีย์ สิงหทัศน์
นางศศิอาภา ศุคนธรัตน์

คณะกรรมการอำนวยการ

ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ประธานกรรมการ
ที่ปรึกษาระดับ ๑๑	รองประธานกรรมการ
รองผู้ว่าการด้านสินค้าและธุรกิจท่องเที่ยว	รองประธานกรรมการ
รองผู้ว่าการด้านตลาดในประเทศ	รองประธานกรรมการ
รองผู้ว่าการด้านบริหาร	รองประธานกรรมการ
รองผู้ว่าการด้านนโยบายและแผน	รองประธานกรรมการ
ที่ปรึกษาระดับ ๑๐	กรรมการ
อธิบดีกรมการท่องเที่ยว	กรรมการ
อธิบดีกรมศิลปากร	กรรมการ
อธิบดีกรมการศาสนา	กรรมการ
อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	กรรมการ
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรรมการ
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	กรรมการ
ผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กรรมการ
ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยว	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการดำเนินงาน

รองผู้ว่าการด้านสินค้าและธุรกิจท่องเที่ยว	ประธานกรรมการ
ผู้อำนวยการภูมิภาคภาคเหนือ	กรรมการ
ผู้อำนวยการภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กรรมการ
ผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรม	กรรมการ
ผู้อำนวยการภูมิภาคภาคใต้	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ	กรรมการ
ผู้อำนวยการภูมิภาคภาคกลาง	กรรมการ
ผู้อำนวยการฝ่ายบริการการตลาด	กรรมการ
ผู้อำนวยการภูมิภาคภาคตะวันออก	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ในประเทศ	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบ	กรรมการ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการการตลาด	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองวารสาร	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองข่าวสารการท่องเที่ยว	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองบริหารจัดซื้อจัดจ้าง	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองผลิตอุปกรณ์เผยแพร่	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองเผยแพร่โฆษณาในประเทศ	กรรมการ
ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยว	กรรมการและเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการบริการท่องเที่ยว	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยว	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการกองส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว
หัวหน้างานแหล่งท่องเที่ยวภาคกลาง
หัวหน้างานแหล่งท่องเที่ยวภาคเหนือ
หัวหน้างานแหล่งท่องเที่ยวภาคใต้
หัวหน้างานแหล่งท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นางเพ็ญประภา ธนากร
นายพรพล ปิ่นเจริญ
นางสาวเกศมณี รัศมี
นางสาวปุณณดา ยังสว่าง

บริษัท วิเสจ จำกัด
พิสูจน์อักษรและบรรณาธิการ

ดำเนินการผลิต

ฝ่ายส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ
ISBN 978-974-679-276-9

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
๑๖๐๐ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ โทรสาร ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๑๑
Website : www.tourismthailand.org E-mail : info@tat.or.th

